

GMINA PANKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Tekst jednolity

**Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 6.41.2015
Rady Gminy Panki z dnia 2 czerwca 2015 roku**

Panki, marzec 2011
zmiana: Panki, czerwiec 2015

Spis treści:

FORMALNO – PRAWNA PODSTAWA ZMIANY STUDIUM 2014/15.....	4
I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	4
1. Gmina Panki w regionie.....	4
2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu...4	4
3. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.....	10
4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.....	10
5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	17
6. Warunki i jakość życia mieszkańców.....	18
7. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	19
8. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.....	20
9. Stan prawny gruntów	21
10. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	22
11. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	22
12. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych	22
13. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	23
14. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	23
15. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	27
16. Uwarunkowania rozwoju odnawialnych źródeł energii.....	27
II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	28
1. Kierunki zmian zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów	28
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy	27
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.....	34
4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	37
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	38
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	40
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.....	41
8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające scaleń i podziałów nieruchomości	41
9. Obszary, na których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne....	41

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	41
11. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.....	42
12. Obszary lub obiekty, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny.....	42
13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.....	43
14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.....	43
15. Granica terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	43
16. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.....	43
Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków zagospodarowania.....	44
Uzasadnienie przyjętych rozwiązań.....	44
Synteza ustaleń Studium.....	45
Wykaz wykorzystanych materiałów	46
Aneks – wykaz stanowisk archeologicznych	47

FORMALNO – PRAWNA PODSTAWA ZMIANY STUDIUM 2014/15

Opracowanie jest zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki, przyjętego uchwałą Nr VI/34/11 Rady Gminy Panki z dn.25.03.2011.

Do zmiany studium przystąpiono na podstawie Uchwały nr 36.281.2013 Rady Gminy Panki z dnia 30 grudnia 2013 r. roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki”.

Zmiana studium dotyczy 8 terenów (zgodnie z 4 załącznikami nr 36.281.2013 Rady Gminy Panki z dnia 30 grudnia 2013 r. roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki”)

Zmiany w części tekstowej, polegająca na uzupełnieniu studium o pojedyncze ustalenia i aktualizacji pojedynczych ustaleń, wprowadzone zostały do dotychczasowego tekstu i wyróżniono kolorem niebieskim. Dla części terenów zmiana studium wprowadza przeznaczenie o kategorii zdefiniowanej w obowiązującym studium (tereny oznaczone symbolem MM; MN; P,U oraz tereny leśne i rolne).

Zmiany w części graficznej określającej kierunki zagospodarowania przestrzennego, wprowadzono w granicach terenów określonych w uchwale.

Do części graficznej określającej uwarunkowania, wobec braku konieczności wprowadzenia merytorycznych zmian, naniesiono wyłącznie granice terenów, dla których opracowywana jest zmiana.

I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Gmina Panki w regionie.

Gmina Panki położona jest w północno-zachodniej części województwa śląskiego, graniczy z miastem i gminą Krzepice oraz gminami Opatów, Wręczyca Wielka i Przystajń, zajmuje powierzchnię 5494 ha.

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym J. Kondrackiego obszar gminy położony jest w prowincji Wyżyny Polskie (34), podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), w makroregionie – Wyżyna Woźnicko-Wieluńska (341.2), w obrębie dwóch mezoregionów Obniżenia Krzepickiego i Progu (Garbu) Herbskiego.

Ośrodki miejskie, z którymi gmina ma bezpośrednie powiązania poprzez komunikację autobusową, to Częstochowa, Krzepice, Kłobuck, Olesno a nawet Kielce, Wrocław, Zielona Góra i Głogów oraz powiązania poprzez komunikację kolejową, to Krzepice, Wieluń, Katowice, Bytom i Tarnowskie Góry.

2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

Ślady osadnictwa na terenie obecnej gminy Panki pochodzą z różnych okresów archeologicznych od pradziejów, poprzez średniowiecze po okres nowożytny. Najstarsze ślady osadnictwa reprezentują epokę kamienia.

Teren gminy jest jednym z najstarszych obszarów o charakterze przemysłowym na Ziemi Częstochowskiej, związanych z położeniem w Częstochowskim obszarze rudonośnym.

Miejscowość Panki nazwę swą zawdzięcza kuźnikowi zwanemu Panko, który otrzymał od Księcia Władysława Opolczyka przywilej kopania rudy i wytapiania z niej żelaza. Według spisu kuźnic, sporządzonego przed końcem XIV wieku w Pankach działała kuźnica od 1397 roku.

Począwszy od XV wieku, dzięki dostępności rud i położeniu nad rzeką Pankówką, liczne kuźnice powstawały wzdłuż wschodni warstw rudonośnych - w Pankach kuźnica Herbortowska (Herbertowska lub Herbultowska). Systematycznej eksploatacji podlegały sydereity pokładowe i warstwy sferysyderytów, w wielu miejscach występujące bardzo blisko powierzchni ziemi, gdzie na przestrzeni wieków ulegały intensywnemu utlenianiu, a w konsekwencji wzbogacaniu.

Prawdziwy rozkwit zakładów pankowskich nastąpił na przełomie XVI i XVII wieku, kiedy starostą krzepickim został Mikołaj Wolski, który nie zawsze w sposób zgodny z prawem przejmował istniejące kuźnice, a zakłady w Pankach uczynił centrum podległego sobie przemysłu górniczego i kuźniczego. W zakładach tych czynne były dwa wielkie piece, w których wytapiano surówkę. Na terenach dzisiejszej gminy Panki, działały również kuźnice w Praszczkach, Kawkach i Kostrzynie, produkowały żelazo sztabowe, z surówki dostarczanej z Panek. Wszystkie kuźnice lokalizowane były przy ciekach wodnych, co umożliwiało stosowanie energii spiętrzanej wody do poruszania mechanizmów napędzających urządzenia kuźnicy.

Rozwój przemysłu żelaznego powodował jednocześnie tragiczne skutki dla okolicznych lasów, wycinanych masowo w celu produkcji węgla drzewnego, potrzebnego do wytopu.

W końcu wieku XVII następuje upadek hutnictwa i górnictwa, a jego odrodzenie następuje dopiero około połowy wieku XVIII.

W latach 1800 – 1806 wybudowano w Pankach wielki piec do wytopu surówki, wysokości ok. 14 m, jeden z największych i najnowocześniejszych, a do 1850 roku najbardziej wydajny w Królestwie Kongresowym.

W sąsiadujących z Pankami wsiach: Cyganka, Praszczyki i Kostrzyna powstały nowe fryszerki (zakłady metalurgiczne, przerabiające surówkę wielkopieczową na stal), wyposażone w urządzenia mechaniczne napędzane z kół wodnych, instalowanych na spiętrzonych wodach Pankówki.

W 1815 roku Stanisław Staszic w dziele „O ziemiorództwie Karpatów i innych gór i równin Polski” wymienia w Pankach sześć kopalń rud żelaza, w Praszczkach – dwie, w Cygance i Kostrzynie po jednej. Ponadto w rejonie tym działało pięć fryszerki oraz dziesięć różnych fabryk: stali, blach, kos, szabel, bagnetów, noży, lemieszki, drutu.

Wygaszenie wielkiego pieca w 1881 roku zakończyło okres rozwoju przemysłu hutniczego na terenie gminy.

W XIX wieku w granicach obecnej gminy Panki działała kopalnia rudy żelaza na południe od miejscowości Panki. W wieku XX kopalnie rudy żelaza na terenie gminy to: kopalnia „Krystyna” (stara) działająca jako odkrywkowa w latach 1927 – 1928 i jako podziemna w latach 1934 – 1940. W 1959 roku uruchomiona zostaje kopalnia „Krystyna I”, działa do 1962 roku, a następnie kopalnia „Krystyna II” działająca do 1969 roku, który kończy okres istnienia kopalnictwa rud żelaza na tych terenach.

Pozostałości po dawnej działalności przemysłu górniczego i hutniczego na terenie dzisiejszej gminy Panki to: spiętrzenia Pankówki w Cygance i Praszczkach, jaz wraz ze zbiornikiem wodnym w Pankach, hałdy, warpie, na południe od miejscowości Panki, kościół w Pankach zbudowany na fundamentach wielkiego pieca.

Niezależnie od przedstawionych wyżej dziedzin gospodarki, rzutujących na formy zagospodarowania i użytkowania terenu, na obszarze gminy rozwijało się rolnictwo na bazie występujących tu, szczególnie w północnej części gminy, żyznych gleb.

Wg „Kwestionariusza gmin” z 1931 roku działały młyny wodne w Cygance, Kawkach, Koskach, Kotarach i Żerdzinie, niekiedy wykorzystując spiętrzenia wcześniej służące kuźnikom i fryszerkom. Od 1930 roku w miejscowości Panki działał Urząd Pocztowy oraz siedmioklasowa szkoła w samodzielnym budynku, jednoklasowa szkoła w oddzielnym budynku działała w Aleksandrowie.

Obecnie na obszarze gminy jest 23 miejscowości, w tym 12 wsi sołeckich, o zróżnicowanych formach zabudowy, wyposażeniu w usługi i uzbrojeniu w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji.

Tereny zabudowane.

W większości miejscowości zabudowa usytuowana jest wzdłuż istniejących dróg, niekiedy rozgałęzia się, ale również tworząc pasmo przy drodze. Tereny zabudowane tworzy zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz zabudowa usługowa.

Jedynie miejscowość Panki zabudową bardziej przypomina małe miasteczko, niż wieś. Można zauważyć koncentrację zabudowy w centrum miejscowości, w rejonie promieniście rozchodzących się dróg, skupiającą głównie zabudowę usługową, m.in. Urząd Gminy, pawilony usługowo – handlowe, oddział banku spółdzielczego, remiza, kościół, stacja paliw. Szereg obiektów usługowych zlokalizowana jest na południowy zachód od zbiornika wodnego.

Występuje tu zabudowa charakterystyczna dla osiedli robotniczych, związanych z kopalnictwem rud żelaza. Zabudowę wielorodzinną tworzą dwukondygnacyjne, podpiwniczone, z poddaszem użytkowym bloki mieszkalne o stromych dachach, krytych blachą. Budynki zlokalizowane są wokół centralnego placu, na którym mieści się plac zabaw, tereny zieleni i miejsca parkingowe. Dodatkowo dwukondygnacyjny, podpiwniczony budynek wielorodzinny zlokalizowany jest przy budynku szkoły podstawowej i gimnazjum w Pankach.

Zabudowa usługowa. Główna koncentracja zabudowy usługowej występuje w centrum miejscowości Panki wokół zbiornika wodnego, ponadto tereny zabudowy usługowej zlokalizowane są w rejonie osiedla zabudowy wielorodzinnej. W pozostałych miejscowościach zabudowa usługowa na wydzielonych działkach obejmuje głównie szkoły, usługi kultu religijnego i remizy strażackie.

Rozmieszczenie poszczególnych rodzajów usług podano poniżej.

Obiekty oświaty:

- w miejscowości Panki – przedszkole cztero oddziałowe w budynku wolnostojącym, w tym jeden oddział w budynku remizy w Praszczkach

(86 dzieci w 2009 r.); szkoła podstawowa (5 sal lekcyjnych i pracownia komputerowa) i gimnazjum (6 sal lekcyjnych i pracownia komputerowa), szkoły w jednym budynku, wspólna sala gimnastyczna, boisko trawiaste do gry w piłkę nożną;

- w miejscowości Konieczki – szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym w budynku wolnostojącym - 7 sal lekcyjnych, biblioteka, świetlica, pracownia komputerowa, sala gimnastyczna (niepełnowymiarowa) boisko do piłki nożnej,
- w miejscowości Aleksandrów - szkoła podstawowa w budynku wolnostojącym - 4 sale lekcyjne, pracownia komputerowa, sala gimnastyczna (niepełnowymiarowa), boiska do piłki ręcznej i siatkówki.

Obiekty usług zdrowia:

- w miejscowości Panki – Ośrodek Zdrowia wyposażony w 2 gabinety lekarskie, gabinet ginekologiczny i stomatologiczny oraz punkt poboru krwi.

Usługi kultury i sportu reprezentowane są przez:

- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu posiadający świetlicę (w budynku wielorodzinnym – osiedle przy ul. 1 Maja), dwukondygnacyjny budynek socjalny mieszczący Klub Sportowy, szatnie, natryski, zaplecze gospodarcze i magazynowe przy zespole boisk sportowych (boisko do piłki nożnej, boisko do siatkówki),
- Gminną Bibliotekę Publiczną, mieszczącą się w budynku Urzędu Gminy.

Usługi handlu występują głównie jako wbudowane w obiekty o funkcji mieszkaniowej ale również jako wolnostojące pawilony – w miejscowości Panki, Praszczyki, Janiki, Kałmuki, Pacanów.

Obiekty administracji:

- Urząd Gminy – budynek wolnostojący, dwukondygnacyjny,
- Urząd pocztowy – budynek wolnostojący, jednokondygnacyjny z poddaszem użytkowym.

Obiekty straży pożarnej:

- 10 budynków remiz jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych wyposażonych w garaże (wszystkie remizy) oraz mieszczące inne usługi takie jak: sklepy (remiza w Pankach, Kawkach i Kostrzynie), świetlice (remizy w Zwierzyncu Trzecim, Praszczkach, Kałmukach, Kawkach, Pankach i Janikach), sale na uroczystości (remizy w Cygance, Zwierzyncu Trzecim, Kawkach), przedszkole (remiza w Praszczkach),
- jednostka straży pożarnej przy Przedsiębiorstwie Sprzętu Ochronnego „MASKPOL” S. A. w Konieczkach.

Obiekty kultu religijnego:

- kościół w Pankach: parafialny p.w. Świętej Rodziny – obiekt zabytkowy,
- kościół p.w. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Janikach,
- kapliczka w Janikach – obiekt zabytkowy.

Tereny różnorodnej działalności gospodarczej występują w różnym stopniu we wszystkich miejscowościach gminy Panki. Są to tereny już zainwestowane lub przewidziane dla rozwoju funkcji gospodarczych w miejscowych planach

zagospodarowania przestrzennego (tereny produkcyjno – usługowe, tereny produkcji i powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych).

Istniejące tereny działalności gospodarczej:

- w miejscowości Panki – zakłady przetwórstwa mięsnego, wyrobów cukierniczych, ciastkarskich, piekarnie, produkcji mebli, tartak,
- w Konieczkach - Przedsiębiorstwo Sprzętu Ochronnego „MASKPOL” S.A., zakład masarski, stolarski, tartak,
- w Aleksandrowie – zakład stolarski, powierzchniowa eksploatacja surowców mineralnych,
- w Zwierzyńcu Trzecim – powierzchniowa eksploatacja surowców mineralnych,
- w Pacanowie – powierzchniowa eksploatacja surowców mineralnych oraz produkcja cegieł,
- w Cygance – produkcja mebli,
- w Kostrzynie i Kotarach – powierzchniowa eksploatacja surowców mineralnych,
- w Jaciskach – tartak,
- w Żerdzinie – produkcja mebli,
- w Praszczkach – produkcja obuwia, choinek.

W 2008 roku na terenie gminy działało 346 podmiotów gospodarczych, z czego ponad 96 % to podmioty prywatne. Większość z nich jest usytuowana w obrębie zabudowy mieszkaniowej.

Ogrody działkowe zlokalizowane w sąsiedztwie osiedla zabudowy wielorodzinnej w Pankach.

Przewidziane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miejscowości Panki, **zieleń izolacyjna** po południowej stronie drogi wojewódzkiej i **zieleń izolacyjno – ochronna** w rejonie ul. 3 Maja, między linią kolejową a projektowaną zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

Tereny rolne obejmujące uprawy polowe, łąki i pastwiska w mniejszym lub większym stopniu występują we wszystkich miejscowościach gminy. Uwarunkowania wynikające z istniejącego stanu zagospodarowania oraz uwarunkowania ekofizjograficzne pozwalają na dalszy rozwój gospodarki rolnej we wszystkich miejscowościach gminy. Specjalistyczne gospodarstwa rolne, hodowlane i ogrodnicze występują w Janikach (kury nioski), w Praszczkach (hodowla trzody chlewnej), w Konieczkach (hodowla trzody chlewnej, ogrodnictwo i ogrodnictwo szklarniowe). Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przewidują tereny dla zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych w Aleksandrowie i Zwierzyńcu Trzecim.

Gospodarka rybacka prowadzona jest w oparciu o istniejące **stawy hodowlane** w Żerdzinie, Koskach II, Pankach, Cygance, Praszczkach i Kawkach.

Tereny leśne obejmują 33,8 % powierzchni gminy. Lasy państwowe Nadleśnictwa Kłobuck występują w północnej i wschodniej części gminy, lasy Nadleśnictwa Herby, w części południowej. Lasy prywatne w większych

skupiskach występują w Kawkach, Żerdzinie, Koskach, Cygance i Jaciskach. W Aleksandrowie brak jest terenów leśnych.

Obsługa komunikacyjna.

Układ drogowy, obejmujący drogę wojewódzką nr 494 relacji Bierdzany – Olesno – Panki – Wręczyca Wielka - Częstochowa, drogi powiatowe i gminne obsługują obszar gminy i zapewniają jej połączenia z terenami ościennymi. Linia kolejowa relacji (teren zamknięty) przecina teren gminy na kierunku północ południe. Umożliwia połączenia w kierunku Katowic i Wielunia.

Infrastrukturę komunikacyjną na obszarze gminy tworzą dwie stacje paliw zlokalizowane przy drodze wojewódzkiej oraz wydzielone miejsca postojowe w Pankach przy pawilonach usługowo-handlowych i Kościele (przy drodze wojewódzkiej), przy ul. 1 Maja, przy cmentarzu w Pankach, na terenie stacji paliw w centrum Panek.

Uzbrojenie terenu.

Zaopatrzeniem w energię elektryczną objęci są wszyscy mieszkańcy gminy, poprzez istniejące napowietrzne sieci elektroenergetyczne.

Przez teren gminy przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Częstochowa Kawodrza – Kłobuck – Panki – Janinów, zasilająca stację 110/15 kV w Cygance.

Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców liniami napowietrznymi 15 kV poprzez stacje transformatorowe 15/04 kV głównie napowietrzne, zlokalizowane w poszczególnych miejscowościach. Do odbiorców energia rozprowadzana jest siecią niskiego napięcia, w większości napowietrzną.

Wszystkie miejscowości w gminie posiadają sieć wodociągową zasilaną z ujęć wód wglebnych.

Kanalizację sanitarną posiada jedynie miejscowość Panki. Ścieki sanitarne odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków typu SBR o działaniu automatycznym i przepustowości nominalnej po I etapie budowy 450 m³/d. W gminie przewiduje się realizację kanalizacji sanitarnej w kolejnych miejscowościach w oparciu o istniejącą oczyszczalnię ścieków oraz oczyszczalnię w gminach sąsiednich: w Krzepicach (oczyszczalnia miejska) i w Złochowicach, w gminie Opatów (Oczyszczalnia Przedsiębiorstwa Sprzętu Ochronnego „MASKPOL” S. A).

Na terenie gminy brak jest składowisk odpadów. Natomiast można spotkać „dzikie” wysypiska odpadów, szczególnie w miejscach po eksploatacji surowców mineralnych. Zbiórką i transportem odpadów stałych z gminy Panki zajmuje się cztery firmy, które wywożą odpady na składowiska poza granicami gminy.

Przez obszar gminy nie przebiegają gazociągi, które mogłyby być źródłem gazu dla zaopatrzenia potencjalnych odbiorców w gminie.

Obiekty użyteczności publicznej i obiekty usługowe (szkoły, przedszkola) wyposażone są w nowoczesne kotłownie na olej opałowy i ekogroszek.

Jednak do ogrzewania większości obiektów mieszkaniowych i usługowych w gminie wykorzystywane są piece i kotłownie opalane tradycyjnymi paliwami tj. węglem i drewnem.

3. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Polityka przestrzenna gminy jest realizowana w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które obejmują tereny gminy z wyjątkiem obszarów stanowiących kompleksy leśne w zarządzie PGL Lasy Państwowe i fragmentu obszaru miejscowości Koski Pierwsze. Plany te ustalają wymogi dla kształtowania i ochrony ładu przestrzennego. Są to miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Panki dla:

- miejscowości Kostrzyna i Kotary – Uchwała Nr XX/147/05 Rady Gminy Panki z dnia 23 czerwca 2005 r.
- miejscowości Cyganka i Pacanów – Uchwała Nr XX/148/05 Rady Gminy Panki z dnia 23 czerwca 2005 r.
- miejscowości Panki – Uchwała Nr XX/149/05 Rady Gminy Panki z dnia 23 czerwca 2005 r.
- miejscowości Praszczyki i Kawki – Uchwała Nr XX/150/05 Rady Gminy Panki z dnia 23 czerwca 2005 r.
- miejscowości Jaciska, Żerdzina i Koski – Uchwała Nr XX/151/05 Rady Gminy Panki z dnia 23 czerwca 2005 r.
- miejscowości Zwierzyniec Trzeci i Ślusarze – Uchwała Nr VI/30/2007 Rady Gminy Panki z dnia 27 kwietnia 2007 r.
- miejscowości Janiki i Aleksandrów – Uchwała Nr VI/31/2007 Rady Gminy Panki z dnia 27 kwietnia 2007 r.
- miejscowości Konieczki – Uchwała Nr VI/32/2007 Rady Gminy Panki z dnia 27 kwietnia 2007 r.
- miejscowości Praszczyki i Kałmuki – Uchwała Nr VI/33/2007 Rady Gminy Panki z dnia 27 kwietnia 2007 r.

oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące fragmenty terenów w niektórych miejscowościach:

- tereny w miejscowości Panki, Jaciska i Praszczyki – Uchwała Nr 29/VI/95 Rady Gminy Panki z dnia 02 października 1995 r.
- tereny w miejscowości Panki, Praszczyki, Kawki i Zwierzyniec Trzeci – Uchwała Nr 5/III/97 Rady Gminy Panki z dnia 27 kwietnia 1998 r.
- tereny w miejscowości Pacanów (obręb Cyganka) – Uchwała Nr 7/III/98 Rady Gminy Panki z dnia 21 kwietnia 1997 r.
- tereny w miejscowości Koski Pierwsze – Uchwała Nr 38/VI/99 Rady Gminy Panki z dnia 05 października 1999 r.
- tereny w miejscowości Cyganka, Panki, Zwierzyniec Trzeci – Uchwała Nr 18/IV/2001 Rady Gminy Panki z dnia 15 maja 2001 r.
- teren w miejscowości Zwierzyniec Trzeci – Uchwała Nr 19/IV/2001 Rady Gminy Panki z dnia 15 maja 2001 r.
- tereny w miejscowości Panki i Janiki – Uchwała Nr 14/VI/2002 Rady Gminy Panki z dnia 26 września 2002 r.

4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Budowa geologiczna. Pod względem geologicznym gmina Panki leży w północnej części Monokliny Śląsko – Krakowskiej. Obszar gminy budują w kolejności stratygraficznej utwory jury i czwartorzędu. Najstarszymi utworami

nawierconymi na obszarze gminy są utwory **jury dolnej – liasu**. Stanowią je warstwy łysieckie wykształcone w facji ilasto – łupkowej z przewarstwieniami piasków i piaskowców. **Jura środkowa – dogger** reprezentowana jest w części dolnej przez warstwy kościeliskie zbudowane z piasków z domieszką kwarcu w spągu oraz przez drobnoziarnisty piaskowiec żelazisty w stropie. Miąższość warstw kościeliskich wynosi około 40 m. Na warstwach kościeliskich zalega kompleks iłów rudonośnych dolnego doggeru, reprezentowanych przez łupki ilaste, iłołupki z wkładkami sydereytów ilastych. Utwory jury środkowej odsłaniają się na powierzchni w południowej części gminy (piaskowce kościeliskie) oraz w okolicy miejscowości: Kostrzyna, Pacanów, Zwierzyniec Trzeci (iły i łupki).

Utwory czwartorzędowe (plejstocen i holocen) zalegają bezpośrednio na osadach jury środkowej i pokrywają prawie cały obszar gminy. Charakteryzują się zmienną miąższością w granicach 1 – 60 m. Największą miąższość utworów czwartorzędowych stwierdzono w preglacjalnej dolinie Pankówki, ciągnącej się pod dzisiejszą doliną Pankówki. Utwory plejstocenu reprezentowane są przez piaski, żwiry z głazami oraz gliny zwałowe. W dolinie Pankówki występują piaski terasy akumulacyjnej średnio i drobnoziarniste. Są one najmłodszymi osadami plejstocenu. Utwory holocenu reprezentują piaski rzeczne, namuły, torfy występujące w dolinach cieków powierzchniowych oraz piaski wydmore, najczęściej drobnoziarniste, stanowiące utwory akumulacji eolicznej. Nieliczne wydmy występują w południowej części gminy.

Udokumentowane złoża surowców mineralnych. Eksploatowane złoża surowców ilastych to: „Pacanów 1” w Pacanowie, „Parchownia” w Ślusarzach (Zwierzyniec III) oraz złoża kruszywa (piaski schudzające) „Pacanów 5” w Pacanowie.

Kopalnie nieczynne w różnych stadiach likwidacji to: tereny górnicze „Pacanów”, „Pacanów 2”, „Pacanów 3” i „Pacanów 4” w Pacanowie, „Kotary” i „Kotary II” w Kotarach, „Kostrzyna” i „Kostrzyna II” w Kostrzynie oraz „Aleksandrów” w Aleksandrowie, ustanowione dla wydobywania surowców ilastych.

Gleby. Na obszarze gminy przeważają gleby bielicowe, pseudobielicowe, brunatne wylugowane i kwaśne oraz czarne ziemie zdegradowane i gleby szare, w niewielkim zakresie występują czarne ziemie właściwe (Zwierzyniec Trzeci), gleby brunatne właściwe (Koski) oraz mady w dolinach rzecznych. Chronione gleby organiczne występujące na terenie gminy to: gleby mułowo – torfowe (Panki, Cyganka, Kałmuki, Konieczki, Kostrzyna, Praszczyki), gleby torfowo – mułowe (Cyganka), torfy niskie (Panki, Kawki, Konieczki, Kostrzyna, Jaciska, Praszczyki, Żerdzina), gleby torfowe (Zwierzyniec Trzeci) oraz gleby murszowo – mineralne i murszowate (Panki i Jaciska).

Grunty orne o glebach w IV a i IV b klasach bonitacyjnych oraz użytki zielone (łąki i pastwiska) o glebach w IV klasie bonitacyjnej występują we wszystkich miejscowościach gminy, ale w zróżnicowanym zakresie. W Pankach i Żerdzinie niewielkie powierzchnie użytków zielonych znajdują się na glebach w III klasie bonitacyjnej. Najwięcej gruntów o glebach w dobrych klasach bonitacyjnych występuje w Aleksandrowie, Kostrzynie, Zwierzyńcu Trzecim, Cygance i Pankach.

Obszary występowania gleb od III do IV klasy bonitacyjnej, gleb organicznych, obszary zmeliorowanych łąk i gruntów ornyc winny tworzyć rolniczą przestrzeń produkcyjną, podlegającą ochronie przed zmianą sposobu użytkowania.

Wody powierzchniowe. Teren gminy w całości położony jest w zlewni rzeki Liswarty dopływie Warty. Główne rzeki to Pankówka, mająca źródła na terenie gminy Wręczyca Wielka i rzeka Kukówka ze źródłami w miejscowości Konieczki. Sieć cieków gminy tworzą ponadto lokalne potoki i rowy melioracyjne, z których większe to dopływy Pankówki w rejonie Kosek i Jacisk. Rzeka Pankówka jest uregulowana na odcinku od miejscowości Panki do granicy z gminą Przystajń, rzeka Kukówka jest uregulowana na całej długości przepływu przez obszar gminy Panki.

Cieki te stanowią odbiorniki wód opadowych, ponadto rzeka Pankówka jest odbiornikiem ścieków oczyszczonych z oczyszczalni w Pankach.

Największy zbiornik wodny o powierzchni zalewu ok. 3,0 ha, na rzece Pankówce, zrealizowany głównie dla retencjonowania wód, wykorzystywany również do hodowli ryb znajduje się w miejscowości Panki. Ponadto wody stojące na terenie gminy Panki reprezentowane są przez hodowlane stawy rybne znajdujące się w Kawkach, Praszczkach, Koskach, Cygance, Żerdzinie oraz zbiorniki wodne zasilane wodami gruntowymi występujące w wyrobiskach po eksploatacji gliny, w miejscowości Kotary i Pacanów.

Głównym zagrożeniem dla czystości wód powierzchniowych są ścieki spływające bezpośrednio do tych wód i do gruntu, z nieszczelnych zbiorników na ścieki oraz ograniczony jeszcze dostęp mieszkańców do sieci kanalizacyjnej. Na czystość wód powierzchniowych mogą wpływać również zanieczyszczenia spływające z terenów sąsiednich. Potencjalnym zagrożeniem może być awaria urządzeń na oczyszczalni ścieków, czy awarie na dwóch stacjach paliw, zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie doliny rzeki Pankówki.

Na terenie gminy brak jest obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla głównych rzek przyływających przez obszar gminy – Pankówki i Kukówki.

Wody podziemne na terenie gminy występują w dwóch piętrach wodonośnych – czwartorzędowym i jurajskim.

Czwartorzędowe piętro wodonośne reprezentowane przez piaski i żwiry pochodzenia lodowcowego pozwala na uzyskanie wydajności rzędu kilku m³/h z pojedynczej studni, nie jest wykorzystywane do zbiorowego zaopatrzenia gminy w wodę. Jurajskie piętro wodonośne w utworach jury środkowej, których główną warstwę wodonośną stanowią piaski i piaskowce kościeliskie występujące na głębokości ok. 120 m, pozwalające uzyskać wydajność rzędu 15 – 30 m³/h. Prawie cała gmina, z wyjątkiem południowo-zachodnich krańców, leży w obszarze głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 325 – Częstochowa W.

Istniejące ujęcia wody Przedsiębiorstwa Sprzętu Ochronnego „MASKPOL” S.A. w Konieczkach zasilają w wodę odbiorców w tej miejscowości, studnie w Pankach – 12 m³/h, obecnie nie są eksploatowane, studnia w Zwierzyńcu Trzecim (Działki) – 3,64 m³/h, stanowi ujęcie rezerwowe dla wodociągu grupowego.

Zbiornik wód podziemnych – GZWP 325 – Częstochowa W, charakteryzował się w 2008 roku wodami III klasy (punkt pomiarowy na terenie gminy Przystajń) i II klasy czystości wód (na terenie Kłobucka). O klasie wód zdecydowały wartość pH, zawartość tlenu, temperatura i zanieczyszczenie żelazem. Jakość wód tego zbiornika w porównaniu z rokiem 2005 nieznacznie się poprawiła. Potencjalnym zagrożeniem dla czystości wód wgłębnych może być niekontrolowane odprowadzanie ścieków do gruntu i wód powierzchniowych, składowanie odpadów oraz tzw. nadzwyczajne zagrożenia środowiska wiążące się z możliwością wystąpienia awarii (np. na stacji paliw, oczyszczalni ścieków), bądź wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych - wszystkimi głównymi drogami przewozi się substancje niebezpieczne. Są to środki chemiczne, gazy techniczne, oraz paliwa płynne i gazowe stanowiące zagrożenie nie tylko dla wód wgłębnych, lecz również dla wód powierzchniowych, gleby i powietrza. Stopień narażenia wód podziemnych na zanieczyszczenie wyznacza potrzebę ich ochrony.

Powietrze. W roku 2006 gmina Panki znalazła się w strefie klasy A, tzn. stężenia wszystkich badanych zanieczyszczeń powietrza nie przekraczały wartości dopuszczalnych w ocenie zarówno z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia jak i w celu ochrony roślin. W roku 2008 w ocenie rocznej ze względu na ochronę zdrowia gmina znalazła się w klasie C z uwagi na zanieczyszczenie benzo(a)pirenem i w klasie A, ze względu na pozostałe zanieczyszczenia. W ocenie rocznej ze względu na kryteria ustanowione w celu ochrony roślin gmina znalazła się w klasie A, nie wymagającej podejmowania działań dla poprawy stanu czystości powietrza. Benzo(a)piren powstaje w procesie niepełnego spalania substancji organicznych i występuje najczęściej w sadzy węglowej. Jego źródłem są również silniki spalinowe, spalanie śmieci, procesy przemysłowe, pożary lasów, dym tytoniowy. O stanie czystości powietrza decyduje emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Na terenie gminy Panki jest to głównie niska emisja z palenisk domowych i indywidualnych źródeł ciepła, korzystających z nieekologicznych paliw. Na terenie gminy brak jest sieci gazowej. Do ogrzewania w większości wykorzystywane są piece i kotłownie opalane tradycyjnymi paliwami tj. węglem i drewnem. Niewielka jest ilość nowoczesnych kotłowni na ekogroszek czy olej opałowy. Potencjalne zagrożenie mogą stanowić emitery zakładów produkcyjnych. Następnym rodzajem emisji jest emisja liniowa (komunikacyjna) - zanieczyszczenia emitowane z silników pojazdów nisko nad ziemią, oddziałują na jakość powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg i są uzależnione od natężenia ruchu. W gminie Panki głównym źródłem emisji liniowej może być ruch na drodze wojewódzkiej DW-494 Częstochowa – Opole (średniodobowe natężenie ruchu na tej drodze wyniosło w 2005 roku 2501 – 5000 pojazdów). Obserwując ogólnokrajowe tendencje wzrostu natężenia ruchu na drogach, należy przypuszczać, że wzrost natężenia ruchu w porównaniu do roku 2005, nastąpił również na drodze wojewódzkiej w obszarze gminy Panki. Pozostałe drogi o znacznie mniejszym natężeniu ruchu pojazdów nie są znaczącym źródłem zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Klimat. Umiarkowaną strefę klimatyczną i środkowopolski region klimatyczny, w których położona jest gmina, charakteryzują częste i szybkie napływy i przemieszczanie się aktywnych układów barycznych, powodujących ścieranie się mas powietrza oceanicznego i kontynentalnego, w wyniku czego klimat odznacza się dużą zmiennością pogody.

Potencjał teoretyczny całkowitego promieniowania słonecznego na obszarze gminy wynosi 925 – 950 kWh/m²/rok i choć występuje bardzo duże zróżnicowanie promieniowania słonecznego w poszczególnych porach roku, gmina posiada dość dobre warunki do zastosowania źródeł energii słonecznej. Gmina posiada korzystne warunki do wykorzystania energii wiatru, duży potencjał tej energii występuje na wysokości 40 m, w północnej części gminy.

Na terenie gminy występują **obszary chronione** z mocy ustawy o ochronie przyrody. Są to:

- **Rezerwat przyrody „Modrzewiowa Góra”** o powierzchni 49,27 ha (do 2007 roku – 50,05 ha), ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 17 maja 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP z 1957 r. Nr 47, poz. 293) w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem modrzewia polskiego.
- **Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”** utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Częstochowskiego Nr 28/98 z 21 grudnia 1998 roku, od 1 stycznia 2000 roku wchodzi w skład „Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego na mocy Rozporządzenia Wojewody Śląskiego Nr 222/99 z dnia 19 listopada 1999 roku.
- **Pomniki przyrody** – uznane Rozporządzeniem Wojewody Częstochowskiego Nr 4/96 z dnia 06.02.1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy województwa częstochowskiego Nr 2 poz. 132) oraz Obwieszczeniem Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1999 roku (Dziennik Urzędowy województwa śląskiego Nr 8/99 poz. 42):
 - 1) lipa drobnolistna w lasach Nadleśnictwa Herby, obręb Panki, Leśnictwo Łebki, oddz. 28i,
 - 2) grupa drzew – 3 graby zwyczajne w lasach Nadleśnictwa Herby, obręb Panki, Leśnictwo Łebki, oddz. 28j.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Rolnictwo jest jedną z wiodących funkcji gminy. Użytki rolne zajmują blisko 60% ogólnej powierzchni gminy.

W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne zajmujące 79,6 %, łąki zajmują 12,9 %, pastwiska – 6,7 %, sady – 0,8 %. Najlepsze kompleksy glebowo - rolnicze na obszarze gminy to: kompleks żytni (żytnio – ziemniaczany) bardzo dobry, kompleks żytni (żytnio – ziemniaczany) dobry, kompleks pszenno - ziemniaczany dobry oraz kompleks zbożowo – pastewny mocny; występują w Aleksandrowie, Pankach, Janikach, Kostrzynie, Cygance, Konieczkach, Zwierzyńcu Trzecim, Kawkach, Praszczycach i Żerdzinie. Znaczne powierzchnie użytków rolnych w gminie są zmeliorowane, głównie w Aleksandrowie, Janikach, Cygance, Zwierzyńcu Trzecim, Kostrzynie, Pankach.

Zdecydowana większość użytków rolnych należy do gospodarstw indywidualnych. W ogólnej liczbie 792 gospodarstw (w 2009 r.) przeważają

gospodarstwa małe. Gospodarstwa o powierzchni od 1 do 2 ha stanowią ponad 32 % ogółu gospodarstw a o powierzchni od 2 do 5 ha, blisko 44 %. Gospodarstw większych, o powierzchni od 10 do 15 ha jest 2,8 % a gospodarstw powyżej 15 ha tylko 1,3 %. Średni areal gospodarstwa rolnego na terenie gminy wynosi 3,89 ha.

Specjalistyczne gospodarstwa rolne, hodowlane i ogrodnicze występują w Janikach (kury nioski), w Praszczkach (hodowla trzody chlewnej), w Konieczkach (hodowla trzody chlewnej, ogrodnictwo i ogrodnictwo szklarniowe). Gospodarka rybacka prowadzona jest w oparciu o istniejące stawy hodowlane w Żerdzinie, Koskach II, Pankach, Cygance, Praszczkach i Kawkach.

Leśna przestrzeń produkcyjna.

Lasy zajmują 33,8 % powierzchni gminy (dane GUS 31.12.2007 r.).

W drzewostanach lasów państwowych Nadleśnictwa Kłobuck dominują siedliska lasu mieszanego świeżego – 45,5 % i boru mieszanego świeżego – 36 %. Ponadto występują las i bór świeży, bór mieszany wilgotny, las mieszany wilgotny i bagienny, ols, las wilgotny i las łęgowy. Wśród gatunków drzew dominuje sosna zajmując prawie 89 % powierzchni lasów, ponadto występuje dąb – 4,2 %, na mniejszych powierzchniach występują: modrzew (dla ochrony którego utworzono w 1957 r. rezerwat „Modrzewiowa Góra” w północnej części gminy), olsza, brzoza, jodła, buk, świerk, jesion, topola, osika i grab. W lasach Nadleśnictwa Kłobuck nie występują istotne zagrożenia ze strony szkodliwych owadów i grzybów, z wyjątkiem szkód w uprawach od szeliniaka i chrząszcza. W ostatnich latach lokalnie zaobserwowano wzmożone występowanie borecznika i wzrost aktywności przyplaszczka. Stan sanitarny drzewostanów jest dobry, z tendencją do zwiększania ilości wydzielonego posuszu. Szkody od zwierzyny w uprawach i młodnikach są gospodarczo znośne. Nie stosuje się grodzenia, uprawy są zabezpieczane chemicznie, stosuje się palikowanie modrzewia, pakułowanie jodły i osłonki tekpolowe. Lasy Nadleśnictwa Kłobuck zaliczone zostały do I kategorii dużego zagrożenia pożarowego ze względu na przebiegające przez nie szlaki komunikacyjne.

W lasach Nadleśnictwa Herby występują siedliska: las mieszany świeży – 24,5 %, bór mieszany świeży – 20,4 %, bór mieszany wilgotny – 18,8 %, bór świeży – 17,1%, las mieszany wilgotny – 9,1 % a także las świeży i wilgotny, las mieszany bagienny, ols, bór wilgotny i bagienny, bór mieszany bagienny. Wśród gatunków drzew najliczniej reprezentowana jest sosna – 88 %, brzoza – 4,6%, olsza – 3,6 %, dąb – 2,4 %, występuje również modrzew, świerk i buk. W ostatnich latach w Nadleśnictwie Herby zagrożenia stwarzała osnuja gwiazdzista (liściożerna). Obecnie nie stwierdza się zagrożeń ze strony szkodników liściożernych, ani masowego występowania owadów kambio- i ksylofagicznych, dzięki utrzymywaniu odpowiedniego stanu higieny lasu oraz wspieraniu pożytecznej fauny owadożerne. W uprawach pewne kłopoty stwarza szeliniak sosnowiec, jednak nie wymaga zwalczania chemicznego.

W drzewostanach założonych na terenach porolnych występuje zagrożenie ze strony huby korzeniowej i opieńki miodowej. Szkody w uprawach i młodnikach powodowane są również przez zwierzęta. Lasy Nadleśnictwa Herby zaliczone zostały do I kategorii zagrożenia pożarowego, głównie z uwagi na możliwość

zaproszenia pożaru przez uczestników ruchu na szlakach kolejowych i drogowych.

Kompleksy leśne pozostające w zarządzie Nadleśnictwa Kłobuck i Herby zostały uznane za lasy ochronne.

Lasy pozostałe (poza kompleksami) stanowią własność osób prywatnych, Państwowego Gospodarstwa Leśnego LASY PAŃSWOWE i innych instytucji. W większości tych lasów, a głównie w lasach prywatnych dominującym siedliskiem jest bór świeży – ok. 80 %, następnie bór mieszany świeży – ok. 15 %. Występują również olsy, lasy mieszane świeże i wilgotne, łągi wilgotne. Przeważający gatunek stanowi sosna – ok. 90 %. Występuje także brzoza – ok. 5 %, olcha czarna – ok. 2 % oraz dąb, modrzew, olcha szara, świerk, jawor, topola, i akacja. Głównymi zagrożeniami w tych lasach są nieodpowiednie działania człowieka, zaniedbanie pielęgnacji, brak utrzymania rowów, źle wykonywane lub nie wykonywane a także rabunkowe cięcia, zaniedbanie ochrony przeciwpożarowej, zaśmiecanie, niedostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do warunków siedliskowych.

Krajobraz kulturowy. Wyżyna Wieluńska jest częścią płyty jurajskiej, jednak pozbawionej cech krajobrazu krasowego. Rzeźbę terenu stanowi niskofalista, mało urozmaicona wysoczyzna polodowcowa, rozcięta wyraźnie zaznaczającymi się w krajobrazie dolinami rzek Pankówki i Piszczki.

Próg (Garb) Herbski tworzy w południowej części gminy pas piaskowcowych wzniesień, stanowiących garby i pagóry wznoszące się od 10 do 30 m ponad obszar wysoczyzny polodowcowej i wodno-lodowcowej.

Brak jest dużych skupisk ludności. Na obszarze gminy dominuje krajobraz rolniczy. Tereny zabudowane tworzą przeważnie długie pasma wzdłuż istniejących dróg. Występują znaczne obszary użytków zielonych i upraw polowych. Urozmaicenia w krajobrazie stanowią stawy hodowlane oraz zbiorniki wodne powstałe w wyrobiskach po eksploatacji surowców mineralnych. Pozostałości po górnictwie rudy darniowej żelaza w paśmie rudonośnym Wieluń – Zawiercie zachowały się w krajobrazie gminy, na południe i wschód od miejscowości Panki, w postaci warpii i hałd, częściowo zadrzewionych i z roślinnością leśną. Krajobraz leśny tworzą przede wszystkim duże kompleksy leśne występujące w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy (fragment Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”).

Ocena stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia.

Pozytywy:

- Ogólnie dobra jakość środowiska,
- Duży udział powierzchni leśnych w ogólnej powierzchni gminy,
- Dobry i zadawalający stan lasów,
- Dość dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna,
- Dobre warunki do realizacji stawów i zbiorników wodnych,
- Zachowane naturalne łąki,
- Duże obszary o dobrych kompleksach glebowo - rolniczych, przydatnych dla rozwoju gospodarki rolnej,

- Duża różnorodność biologiczna ekosystemów leśnych, łąkowych i polnych,
- Korzystne warunki do wykorzystania energii wiatru.

Negatywy:

- Zła jakość wód powierzchniowych,
- Mała retencja wód powierzchniowych
- Brak wykorzystania energii odnawialnej
- Nieprawidłowa struktura drzewostanów (monokultury) szczególnie w lasach niepaństwowych
- Zdegradowana w wyniku eksploatacji surowców mineralnych powierzchnia ziemi,

Głównymi zagrożeniami dla środowiska są niekontrolowane zrzuty ścieków, „dzikie” wysypywanie odpadów i odprowadzanie gnojowicy do gruntu.

Poprawę jakości środowiska a w szczególności wód powierzchniowych i wgłębnych można będzie uzyskać poprzez rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i pełne wykorzystanie istniejącej oczyszczalni ścieków, uporządkowanie gospodarki odpadami zgodnie z Gminnym Programem Ochrony Środowiska. Wykorzystanie energii odnawialnej (energii wiatru, słońca, energii biogazu z biogazowni rolniczych), zastąpienie paliw wysokoemisyjnych, paliwami ekologicznymi oraz wyeliminowanie spalania odpadów w indywidualnych kotłowniach może w znaczący sposób wpłynąć na poprawę stanu czystości powietrza i w konsekwencji środowiska.

5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Stanowiska archeologiczne. Na obszarze gminy Panki zlokalizowanych jest 60 stanowisk archeologicznych (stan na koniec 2009 roku). Są to przeważnie ślady osadnictwa, reprezentujące wszystkie okresy archeologiczne od pradziejów, poprzez średniowiecze, po okres nowożytny. Najliczniejsze są stanowiska z okresu nowożytnego i z epoki kamienia. Niektóre ze stanowisk zostały objęte strefami ochrony archeologicznej, głównie w Pankach, Cygance i Praszczkach.

Lokalizacje stanowisk archeologicznych oraz zasięgi stref ochrony archeologicznej przedstawiono na mapie „Uwarunkowania rozwoju”. Szczegółowy wykaz stanowisk archeologicznych, uzyskany z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach Delegatura w Częstochowie, zamieszczono w Aneksie do Studium – tylko w formie papierowej.

Na terenie gminy nie występują stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków.

Zabytki – obiekty nie wpisane do rejestru zabytków, chronione na podstawie ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Kościół parafialny p.w. Świętej Rodziny, murowany 1925-1926 **w Pankach**,
- 2) Kapliczka przydrożna, murowana z końca XIX wieku **w Janikach**,
- 3) Dom nr 71, drewniany z XIX/XX wieku **w Zwierzyńcu Trzecim**,
- 4) Chałupa nr 13 z początku XX wieku **w Aleksandrowie**,

5) Chałupa nr 28 (21) z lat 20-tych XX wieku w **Konieczkach**.

Obszary krajobrazu kulturowego w **Pankach** i w **Cygance** związane z górnictwem rud żelaza oraz hutnictwem, wskazane do zachowania i ochrony form terenu zostały objęte ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z 2005 i 2007 roku.

Miejsca pamięci narodowej na terenie gminy nie występują.

Na obszarze gminy nie występują obiekty, które można by zakwalifikować jako **dobra kultury współczesnej**.

6. Warunki i jakość życia mieszkańców.

Od 1995 roku następował systematyczny, choć niewielki wzrost **liczby ludności**. Obecnie gminę Panki zamieszkuje 5051 osób (WUS Katowice 2008r.), średnia gęstość zaludnienia wynosi 92 osoby na 1 km². Ludność nie jest rozmieszczona równomiernie.

W podziale na grupy wiekowe, obserwuje się zmniejszanie się udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, stałe zwiększanie się liczby osób w wieku produkcyjnym. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców utrzymuje się na stałym poziomie. W ogólnej liczbie ludności w podziale na kobiety i mężczyzn, w niewielkim stopniu przeważają kobiety. Niedobór kobiet uwidacznia się w grupie wieku produkcyjnego.

Wyznacznikiem jakości życia mieszkańców są występujące w gminie problemy społeczne i poziom wyposażenia w usługi publiczne, w tym komunalne, zaspokajające podstawowe potrzeby mieszkańców.

Problemy społeczne występujące na terenie gminy to:

- bezrobocie na poziomie 3,7 % (WUS Katowice 2008 r.), niższe niż w województwie śląskim (8,5 %),
- stałe zmniejszanie się udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy,
- tendencje spadkowe liczby uczniów w szkołach (od 1995 do 2008 roku liczba uczniów zmniejszyła się dwukrotnie).

Potrzeby mieszkaniowe w gminie zaspokajane są głównie poprzez mieszkania stanowiące własność osób fizycznych. Gminne zasoby mieszkaniowe stanowi 31 mieszkań, zlokalizowanych w budynkach jednorodzinnych i blokach mieszkalnych (stan listopad 2009 r.), przy ogólnej liczbie mieszkań w gminie wynoszącej 1535 (WUS Katowice 2008 r.), 89,1 % mieszkań było wyposażonych w wodociąg, 81,6 % posiadało łazienkę, 67,6 % było wyposażonych w centralne ogrzewanie.

Podstawową **opiekę medyczną** zapewnia Ośrodek Zdrowia w Pankach (przyjęcia lekarzy w specjalnościach: medycyny rodzinnej, interny, pediatrii, ginekologii i stomatologii). Ponadto na terenie gminy działają prywatne gabinety stomatologiczne i ginekologiczne. Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy wymaga prowadzenia wspólnych działań

z władzami powiatu w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów uzależnień, rozwoju profilaktyki i promocji zdrowia.

Jednostki oświatowe na terenie gminy zapewniają opiekę i kształcenie dzieci i młodzieży od przedszkola (w Pankach, Konieczkach i Praszczkach), poprzez szkoły podstawowe (w Pankach, Konieczkach, Aleksandrowie) po gimnazjum (w Panki). Na terenie gminy brak jest szkół średnich. Młodzież ma możliwość uczęszczania do szkół średnich w Krzepicach, Kłobucku, Częstochowie i Oleśnie.

Usługi w zakresie **kultury, kultury fizycznej, rekreacji** reprezentowane są przez:

- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Pankach, ze świetlicą, Klubem Sportowym, boiskiem do piłki nożnej i boiskiem do piłki siatkowej,
- Gminną Bibliotekę Publiczną,

Na terenie gminy działa gminna orkiestra dęta.

Pomoc i opiekę społeczną zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2008 roku z pomocy Ośrodka skorzystało 1500 osób. Pomoc uzależnionym zapewniają punkty konsultacyjne w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Urzędzie Gminy i Ośrodku Zdrowia.

Transport osobowy na obszarze gminy rozwija się głównie w oparciu o komunikację autobusową. Istniejące linie autobusowe, pokrywające się przeważnie z przebiegami dróg wojewódzkich i powiatowych, zapewniają połączenia między miejscowościami w gminie oraz do Częstochowy – 35 połączeń, Przystajni – 20 połączeń, ponadto połączenia do Krzepic, Kłobucka, Olesna, Kuźnicy Nowej, Starokrzepic, Kamińska, Stanów a nawet do Kielc, Wrocławia, Zielonej Góry i Głogowa.

Przebiegająca przez obszar gminy linia kolejowa ze stacją w miejscowości Panki zapewnia połączenia pociągami pasażerskimi z Herbami Nowymi, Krzepicami, Tarnowskimi Górami, Wieluniem (po 4 połączenia) oraz z Bytomiem i Katowicami (po 2 połączenia).

Zaopatrzeniem w **energię elektryczną** objęci są wszyscy mieszkańcy gminy, 100 % mieszkańców posiada możliwość korzystania z **sieci wodociągowej**, zasilanej z ujęć wód w głębszych, korzysta z niej 83,9 % mieszkańców gminy. **Kanalizację sanitarną** posiada jedynie część miejscowości Panki, korzysta z niej 25,6 % mieszkańców. Gmina przewiduje do skanalizowania następane miejscowości.

Inne usługi – dla obsługi mieszkańców to oddział Banku Spółdzielczego oraz Urząd Pocztowy w Pankach.

7. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia może być spowodowane zagrożeniem pożarowym, zagrożeniem bezpieczeństwa publicznego w wyniku działalności przestępczej oraz innymi nadzwyczajnymi zagrożeniami np.

awariami systemów infrastruktury technicznej czy związanymi z przewozem materiałów niebezpiecznych istniejącymi drogami.

Bezpieczeństwo publiczne gwarantowane jest przez Posterunek Policji w Krzepicach. Na terenie gminy działa dziesięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej oraz jednostka straży pożarnej przy Przedsiębiorstwie Sprzętu Ochronnego „Maskpol” w Konieczkach.

8. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

Potrzeby rozwoju na podstawie zgłoszonych wniosków.

Do Studium zgłoszono 144 wnioski dla 244 lokalizacji, z czego ok. 19 % wniosków odrzucono ze względu na uwarunkowania ekofizjograficzne, lokalizacje wnioskowanych terenów w znacznych odległościach od obszarów zainwestowanych, czy sprzeczności wnioskowanej funkcji z istniejącym zagospodarowaniem terenów sąsiednich oraz wymagających kosztów uzbrojenia niewspółmiernych do uzyskanego efektu budowlanego.

Większość zgłoszonych wniosków dotyczyła przekształcenia działek rolnych na budowlane dla realizacji zabudowy mieszkaniowej.

W niewielkim stopniu wnioski dotyczyły przeznaczenia terenu pod zabudowę rekreacyjną, działalność gospodarczą (usługową, produkcyjną) i zalesienia.

Możliwości rozwoju.

Istniejące jednostki osadnicze w sposób naturalny rozwinęły się w obrębie terenów o korzystnych warunkach fizjograficznych. **Nowe tereny pod zabudowę** należałoby wyznaczać w sąsiedztwie zabudowy istniejącej, w pierwszej kolejności wypełniając luki w zabudowie istniejącej – tereny dla zabudowy mieszkaniowej uzupełniającej i zabudowy zagrodowej. Jednocześnie należałoby unikać rozciągania zabudowy wzdłuż istniejących dróg z uwagi na potrzebę pozostawienia między poszczególnymi miejscowościami terenów otwartych ze względu na przewietrzanie czy migracji zwierząt. Tereny pod zabudowę mieszkaniową zorganizowaną, w formie osiedli oraz zabudowę produkcyjną, usługową i magazynowo – składową, jako tereny ofertowe gminy powinny być wyznaczone w miarę możliwości na gruntach o niższych klasach bonitacyjnych gleb oraz poza obszarami cennymi przyrodniczo.

Tereny dla rozwoju rolnictwa – to przede wszystkim grunty orne o wysokich klasach bonitacyjnych gleb, na których dopuszczona byłaby możliwość realizacji nowej zabudowy zagrodowej dla obsługi gospodarstw rolnych – tereny upraw polowych; następne tereny to istniejące łąki w dolinach rzek, do wykorzystania dla rozwoju funkcji hodowlanej, bez możliwości wprowadzania zabudowy zagrodowej, ze względu na zagrożenia powodziowe występujące na tych obszarach. Istniejące cieki powierzchniowe i tereny do nich przylegające mogą być wykorzystane do rozwoju gospodarstw rybackich poprzez budowę stawów hodowlanych i realizację zabudowy dla obsługi tych gospodarstw – tereny przydatne dla gospodarki rybackiej.

Tereny dla rozwoju leśnictwa – tereny istniejących lasów – do utrzymania upraw leśnych oraz tereny przylegające do kompleksów leśnych, na glebach niskich klas bonitacyjnych – do zalesień.

Tereny dla rozwoju turystyki i rekreacji – obszar gminy Panki i występujące w nim uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe stwarzają możliwości dla rozwoju różnych form turystyki i rekreacji.

Kompleksy leśne, w tym Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”, Rezerwat Przyrody „Modrzewiowa Góra”, gospodarstwa rolnicze i rybackie, istniejące ciekі powierzchniowe, stwarzają możliwości rozwoju różnych form turystyki, rekreacji i wypoczynku - od turystyki pieszej, rowerowej w powiązaniu ze ścieżkami dydaktycznymi, rekreacji wodnej, agroturystyki, po wypoczynek indywidualny na działkach rekreacyjnych, nowotworzonych i powstających w wyniku przekształcania zabudowy zagrodowej.

Ograniczenia wynikające z konieczności ochrony zasobów środowiska lub występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska.

- Zakaz realizacji przedsięwzięć powodujących przekroczenie standardów jakości środowiska,
- Wykluczenie wprowadzania nie oczyszczonych ścieków do gruntu i wód powierzchniowych,
- Zakaz likwidacji i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy,
- Zakaz wprowadzania barier antropogenicznych w istniejących korytarzach ekologicznych, - zakaz realizacji obiektów kubaturowych trwale związanych z gruntem, w dolinach rzecznych.
- Ograniczenia wynikające z występowania na terenie gminy znacznych obszarów zmeliorowanych – obowiązek przebudowy urządzeń melioracyjnych w przypadku kolizji z projektowanym zagospodarowaniem.

9. Stan prawny gruntów.

Większość gruntów na terenie gminy to **grunty prywatne**.

Grunty Skarbu Państwa to głównie tereny Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kłobuck i Nadleśnictwa Herby.

Grunty kościelne – w Pankach o łącznej powierzchni 9,5754 ha i w Janikach o łącznej powierzchni 0,8188 ha.

Grunty gminne zajmują powierzchnię 13,0544 ha, co stanowi ok. 0,24 % ogólnej powierzchni gminy. Grunty te obejmują tereny zainwestowane (szkoły w Aleksandrowie i Konieczkach, stadion i klub sportowy w Pankach, udział w terenach istniejącego osiedla zabudowy wielorodzinnej w Pankach) oraz działki niezabudowane w Pankach (z przeznaczeniem na budowę gimnazjum i hali sportowej) a także tereny rolne i leśne w Żerdzinie (o powierzchni 2,24 ha), Praszczkach (o powierzchni 1,40 ha) i Koskach (o powierzchni 1,72 ha).

10. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Występujące na obszarze gminy Panki tereny i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych, to:

- udokumentowane złoża surowców mineralnych,
- ujęcia wód wglębnych,
- stanowiska archeologiczne w ewidencji służby ochrony zabytków,
- obiekty zabytkowe nie wpisane do rejestru zabytków, chronione na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- krajobrazy kulturowe,
- rezerwat przyrody „Modrzewiowa Góra”,
- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”,
- pomniki przyrody,
- lasy ochronne,
- gleby wysokich klas bonitacyjnych i gleby organiczne,
- stawy hodowlane o ustanowionych obrębach hodowlanych.

11. Występowanie naturalnych zagrożeń ekologicznych.

Na obszarze gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

12. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.

Udokumentowane złoża surowców mineralnych na terenie gminy Panki to eksploatowane złoża surowców ilastych „Pacanów 1” w Pacanowie, „Parchownia” w Ślusarzach (Zwierzyniec III) oraz złożo kruszywa (piaski schudzające) „Pacanów 5” w Pacanowie.

Złoża nieczynne w różnych stadiach likwidacji to złoża surowców ilastych „Pacanów”, „Pacanów 2”, „Pacanów 3” i „Pacanów 4” w Pacanowie, „Kotary” i „Kotary II” w Kotarach, „Kostrzyzna” i „Kostrzyzna II” w Kostrzynie oraz „Aleksandrów” w Aleksandrowie.

Wody podziemne na terenie gminy występują w dwóch piętrach wodonośnych – czwartorzędowym i jurajskim (jura środkowa).

Czwartorzędowe piętro wodonośne reprezentowane przez piaski i żwiry pochodzenia lodowcowego pozwala na uzyskanie wydajności rzędu kilku m³/h z pojedynczej studni, nie jest wykorzystywane do zbiorowego zaopatrzenia gminy w wodę.

Jurajskie piętro wodonośne w utworach jury środkowej, których główną warstwę wodonośną stanowią piaski i piaskowce kościeliskie występujące na głębokości ok. 120 m, pozwalające uzyskać wydajność rzędu 15 – 30 m³/h. Prawie cała gmina, oprócz południowo-zachodnich krańców, leży w obszarze głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 325 – Częstochowa W.

13. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Tereny górnicze ustanowione dla wydobywania kopalin pospolitych znajdują się w Pacanowie (złoża eksploatowane „Pacanów I” – surowiec ilasty i „Pacanów 5” – kruszywo; złoża nieczynne surowców ilastych „Pacanów”, „Pacanów 2”, „Pacanów 3”, „Pacanów 4”), w Ślusarzach (złoże eksploatowane „Parchownia” – surowiec ilasty), w Kotarach (nieczynne złoża surowców ilastych – „Kotary” i „Kotary 2”), w Kostrzynie (nieczynne złoża surowców ilastych – „Kostrzyna” i „Kostrzyna II”) oraz w Aleksandrowie (nieczynne złożo surowców ilastych „Aleksandrów”).

14. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

Układ drogowy gminy tworzą droga wojewódzka, drogi powiatowe, gminne oraz drogi nie będące drogami publicznymi.

Droga wojewódzka DW 494 – klasy G, relacji Bierdzany – Olesno – **Panki - Praszczuki** – Wręczyca Wielka – Częstochowa, posiada nawierzchnię bitumiczną, chodniki i oświetlenie na przebiegu przez miejscowość Panki.

Drogi powiatowe – klasy Z:

- DP S2032 – Starokrzepice – **Kostrzyna – Cyganka – Panki**,
- DP S2035 – Krzepice (ul. Kuków) – **Janiki – Panki**,
- DP S2036 – Krzepice (ul. Opatowska) – Zwierzyniec Pierwszy – Zwierzyniec Drugi – **Zwierzyniec Trzeci**,
- DP S2038 – **Zwierzyniec Trzeci – Konieczki - Panki**,
- DP S2039 – **Zwierzyniec Trzeci** – Złochowice – Opatów,
- DP S2041 – **Praszczuki – Kałmuki** – Hutka – Kłobuck,
- DP S2055 – **Panki – Koski I** – Kuleje – Piła,
- DP S2056 – Wrzosa – Wilcza Góra – **Koski I**,
- DP S2060 – **Praszczuki – Kawki** – Zamłynie .

Drogi gminne – klasy L i D – o nawierzchniach bitumicznych i z kruszywa mineralnego, o łącznej długości ok. 39,8 km oraz drogi wykazane w ewidencji gruntów, ale nie zaliczone do dróg publicznych.

Drogi na terenie gminy są remontowane i modernizowane. Ich stan techniczny ulega ciągłej poprawie, ale nadal występują potrzeby w zakresie poprawy stanu nawierzchni, budowy chodników na przebiegu przez tereny zabudowane, szczególnie wskazane na odcinkach dojazdów do szkół i obiektów użyteczności publicznej.

Chodniki posiadają jedynie niektóre drogi przebiegające przez miejscowość Panki, tj. ul. 1 Maja – droga powiatowa, ul. Tysiąclecia – droga wojewódzka, ul. Powstańców Śląskich – droga powiatowa, ul. Częstochowska – droga wojewódzka.

Wszystkie drogi na przebiegu przez tereny zabudowy mieszkaniowej posiadają oświetlenie.

Istniejący układ drogowy zapewnia połączenie między poszczególnymi miejscowościami w gminie a także obszaru gminy z terenami ościennymi. Komunikacja autobusowa PKS do Częstochowy – to 35 połączeń, Przystajni –

20 połączeń, ponadto połączenia do Krzepic, Kłobucka, Olesna, Kuźnicy Nowej, Starokrzepic, Kamińska, Stanów a nawet do Kielc, Wrocławia, Zielonej Góry i Głogowa.

Linia kolejowa nr 181 relacji Herby Nowe – Kępno – Oleśnica ze stacją kolejową w Pankach (teren zamknięty) na całym przebiegu przez obszar gminy Panki jest jednotorowa i zelektryfikowana. Zapewnia połączenia pasażerskie gminy z Herbami Nowymi, Krzepicami, Tarnowskimi Górami, Wieluniem (po 4 połączenia) oraz z Bytomiem i Katowicami (po 2 połączenia). W niewielkim stopniu linia kolejowa wykorzystywana jest do przewozów towarowych.

Dwie **stacje paliw** zlokalizowane są w Pankach przy drodze wojewódzkiej nr 494 – ul. Tysiąclecia. Stacja w centrum miejscowości Panki wyposażona w dwa dystrybutory wielopunktowe, posiada sklep i 4 miejsca parkingowe. Stacja przy wyjeździe z gminy w kierunku Przystajni wyposażona jest w pięć dystrybutorów, w tym jeden gazu.

Parkingi – Wydzielone miejsca postojowe występują w miejscowości Panki przy pawilonach handlowo – usługowych (wybrukowane) i kościele parafialnym (żużel), wzdłuż drogi wojewódzkiej, przy ul. 1 Maja (asfalt), przy cmentarzu w Pankach (częściowo utwardzone żużlem), na terenie stacji paliw w centrum Panek.

Na terenie gminy brak jest parkingów z zapleczem sanitarnym.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przewidziano parkingi w Pankach, w rejonie Klubu Sportowego oraz przy ul. Górniczej, w rejonie terenu projektowanego dla funkcji produkcyjno – usługowych, a także w Janikach przy istniejącym cmentarzu.

Trasy rowerowe przebiegają przez obszar gminy Panki wzdłuż istniejących dróg publicznych (powiatowych i gminnych) a także drogami leśnymi i drogami dojazdowymi do pól. Trasy te łączą obszar gminy z terenami gmin sąsiednich (Opatowem, Wręcycą Wielką, Przystajnią i Herbami).

Zaopatrzenie w wodę.

Wszystkie miejscowości w gminie Panki są wyposażone w sieć wodociągową zasilaną z ujęć wód wglębnych. Wodociąg w miejscowości Konieczki zasilany jest z ujęć Przedsiębiorstwa Sprzętu Ochronnego „MASKPOL” S.A. w Konieczkach. Sieć wodociągowa w Kałmukach, Praszczkach, Kawkach i Koskach Pierwszych zasilana jest z ujęć zlokalizowanych na obszarze gminy Wręcycza Wielka, Pozostałe miejscowości korzystają z ujęć miasta i gminy Krzepice.

Dwie studnie o wydajności 12,0 i 3,5 m³/h w Pankach, przewidziane są do likwidacji, studnia o wydajności 3,64 m³/h w Zwierzyńcu Trzecim (Działki) może stanowić ujęcie rezerwowe dla sieci wodociągowej w tej miejscowości.

Długość czynnej sieci wodociągowej w gminie wynosiła w 2008 roku (dane WUS Katowice) 57,7 km, było 1220 przyłączy. Poważnym problemem jest sieć wodociągowa długości ok. 2 km w ul. Tysiąclecia i w ul. Górniczej, wykonana w latach pięćdziesiątych XX wieku z rur azbestowo – cementowych.

Gospodarka ściekowa.

W miejscowości Panki zlokalizowana jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu SBR o działaniu automatycznym i przepustowości nominalnej 450 m³/d po I etapie budowy. Oczyszczalnia zapewnia wysoki stopień redukcji zanieczyszczeń a w szczególności substancji biogenych. Dzięki hermetyzacji procesów technologicznych, uciążliwość oczyszczalni dla środowiska jest znikoma. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Pankówka. Ścieki sanitarne doprowadzane są do oczyszczalni istniejącą kanalizacją sanitarną jedynie z części miejscowości Panki oraz częściowo z sąsiedniej gminy Przystajń. Oczyszczalnia przyjmuje również ścieki dowożone ze zbiorników wybieralnych z innych miejscowości gminy Panki. Niestety nie wszystkie gospodarstwa poza zasięgiem kanalizacji sanitarnej wyposażone są w takie zbiorniki. Część nie oczyszczonych ścieków sanitarnych trafia bezpośrednio do gruntu, cieków powierzchniowych lub rowów melioracyjnych, stwarzając zagrożenie dla wód podziemnych.

Sieć kanalizacji sanitarnej w miejscowości Panki wynosiła w 2008 roku, 9,0 km (dane WUS Katowice), było 327 przyłączy.

Przedsiębiorstwo Sprzętu Ochronnego „MASKPOL” S.A. w Konieczkach odprowadza ścieki do zakładowej oczyszczalni ścieków typu „LEMNA” o przepustowości 500 m³/d w Złochowicach w sąsiedniej gminie Opatów. Oczyszczalnia ta mogłaby potencjalnie przyjmować ścieki z miejscowości Konieczki.

W planach Gminy jest realizacja kanalizacji sanitarnej w pozostałej części miejscowości Panki, w Praszczkach, Kawkach i Kałmukach, z odprowadzeniem ścieków do istniejącej Oczyszczalni w Pankach. Kanalizacja sanitarna realizowana w przyszłości w miejscowościach w północnej części gminy Panki mogłaby być włączona do systemu kanalizacji miasta i gminy Krzepice.

Gospodarka odpadami.

Na terenie gminy brak jest składowisk odpadów. Natomiast można spotkać „dzikie” wysypiska odpadów, szczególnie w miejscach po eksploatacji surowców mineralnych.

Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie (Uchwała Nr XXVII/183/2006 Rady Gminy Panki z dnia 20.07.2006 r.) zobowiązuje właścicieli nieruchomości do selektywnej zbiórki odpadów, gromadzenia ich w odpowiednich pojemnikach i systematycznego opróżniania pojemników w terminach uzgodnionych z firmą wywozową.

Wymagania w stosunku do przedsiębiorców, którzy mogą odbierać odpady komunalne, opróżniać zbiorniki bezodpływowe i transportować nieczystości ciekłe, określa Zarządzenie Nr 188/2006 Wójta Gminy Panki z dnia 11.09.2006 r.

Zbiórką i transportem odpadów stałych z gminy Panki zajmuje się siedem firm (w 2009 r.), które wywożą odpady na składowiska poza granicami gminy. Nieczystości ciekłe wywożone są przez jedną firmę (w 2009 r.) do oczyszczalni ścieków w Pankach.

Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest w oznakowanych pojemnikach, które umieszczone są przy Domu Nauczyciela i w osiedlu zabudowy wielorodzinnej przy ul. 1 Maja w Pankach oraz „u źródła” – Spółka z o. o. Remondis a także w szkole podstawowej w Pankach (zbiórka baterii).

Na terenie gminy brak jest zakładu zajmującego się skupem złomu oraz utylizacją tworzyw sztucznych. Co pół roku, wyznaczane są w gminie, punkty do odbioru odpadów elektrycznych i elektronicznych.

Cele długoterminowe w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy zostały określone w „Gminnym Programie Ochrony Środowiska”, przyjętym uchwałą Nr XI/93/04 Rady Gminy Panki z dnia 12.02.2004 r.

Elektroenergetyka.

Przez teren gminy przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Częstochowa Kawodrza – Kłobuck – Panki – Janinów, zasilająca stację 110/15 kV w Cygance. Ze względu na szkodliwe promieniowanie dla ludzi i środowiska w/w linia wymagać będzie zachowania minimalnych odległości projektowanych zadrzewień i obiektów budowlanych zgodnie z normą PN – E – 05100 – 1.

Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców liniami napowietrznymi 15 kV poprzez stacje transformatorowe 15/04 kV głównie napowietrzne, zlokalizowane w poszczególnych miejscowościach. Do odbiorców energia rozprowadzana jest siecią niskiego napięcia, w większości napowietrzną.

Na terenie gminy z energii elektrycznej korzysta 100% mieszkańców.

Nowe inwestycje wymagać będą (w zależności od zapotrzebowanej mocy i miejsca lokalizacji) rozbudowy sieci elektroenergetycznej niskiego i średniego napięcia oraz budowy stacji transformatorowych 15/04 kV w zakresie uzgodnionym z dystrybutorem sieci – Enion Grupa Tauron Częstochowa Teren.

Zaopatrzenie w gaz.

Przez obszar gminy nie przebiegają gazociągi, które mogłyby być źródłem gazu dla zaopatrzenia potencjalnych odbiorców w gminie. W koncepcjach z lat dziewięćdziesiątych XX wieku przewidywana była budowa gazociągu wysokiego ciśnienia od istniejącego gazociągu Ø 500 Odolanów – Tworzeń przez Bąków, Gorzów Śląski, Praszkę, Krzepice do gminy Panki.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględniono projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia Ø 150 oraz teren dla projektowanej stacji redukcyjno – pomiarowej w Aleksandrowie. Jednakże realizacja sieci gazowej w gminie musiałaby być poprzedzona ekonomiczną analizą opłacalności inwestycji. Nie zgłoszono wniosków w zakresie potrzeb realizacji sieci gazowej.

Zaopatrzenie w ciepło.

Obiekty użyteczności publicznej i obiekty usługowe (szkoły, przedszkola) wyposażone są w nowoczesne kotłownie na olej opałowy i ekogroszek.

Jednak do ogrzewania większości obiektów mieszkaniowych i usługowych w gminie wykorzystywane są piece i kotłownie opalane tradycyjnymi paliwami tj. węglem i drewnem.

Telekomunikacja.

Na terenie gminy wszystkie miejscowości obsługiwane są przez sieci telekomunikacyjne kablowe i napowietrzne. Istniejący maszt zlokalizowany w Pankach zapewnia obsługę w zakresie telefonii komórkowej.

15. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Gmina Panki położona jest w dorzeczu Warty, tj. w obszarze, na którym zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego występuje inwestycja celu publicznego pn.: „Budowle regulacyjne na Odrze swobodnie płynącej i w dorzeczu Warty, naprawa i modernizacja wałów w dorzeczu Odry wraz z Wartą”.

Ponieważ rzeki w gminie Panki są uregulowane, na obszarze gminy nie przewiduje się realizacji obiektów w ramach w/w inwestycji.

Wg w/w planu północna i środkowa część gminy zlokalizowana została w strefie rolno – leśnej (o przewadze dobrych warunków rolniczej przestrzeni produkcyjnej), predystynowanej do rozwoju produkcji rolnej i promowania systemów produkcji rolnej, przyjaznej dla środowiska, natomiast południowa część gminy, w strefie rekreacyjno – leśnej (o przewadze lasów), predystynowanej do pełnienia wiodącej funkcji rekreacyjnej z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska i gospodarki leśnej.

16. Uwarunkowania rozwoju odnawialnych źródeł energii

Do rozwoju odnawialnych źródeł energii Polska jest zobligowana przez przepisy unijne. (10 stycznia 2007 Komisja Europejska przedstawiła pakiet działań w obszarze energii i zmian klimatu stanowiący podstawę nowej polityki energetycznej dla Europy, której głównym strategicznym założeniem jest 20% redukcja emisji gazów cieplarnianych, 20% udział energii odnawialnej w konsumpcji całej UE i 20% zmniejszenie zużycia energii do roku 2020.)

Zgodnie z art. 3 pkt 20 ustawy z dnia z dnia 10 kwietnia 1997r. *Prawo energetyczne* odnawialne źródło energii to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energie wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energie pozyskiwana z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Teren Gminy Panki ze względu na gęstą sieć osadniczą, położenie i ukształtowanie terenu nie jest predysponowany do rozwijania energii wiatrowej, wodnej i geotermalnej. Głównymi na terenie gminy Panki możliwościami rozwoju produkcji energii ze odnawialnych źródeł energii odnawialnej jest energia słoneczna i pozyskiwana z biomasy.

II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenu.

- tworzenie możliwości rozwoju wszystkich podstawowych form zagospodarowania przestrzeni, w tym:
 - kształtowanie zwartych obszarów o podobnym charakterze użytkowania (terenów mieszkaniowych, terenów działalności gospodarczej, terenów o funkcjach rekreacyjnych),
 - uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych przy wyznaczaniu nowych terenów do zainwestowania;
- tworzenie warunków zaspokojenia potrzeb mieszkańców, podmiotów gospodarczych i turystów poprzez wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, rozwój funkcji gospodarczych i rekreacyjnych;
- zachowanie istniejącego systemu obszarów przyrodniczych, w szczególności dolin rzecznych i lasów, w tym Rezerwatu przyrody „Modrzewiowa Góra” i Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”.

Przeznaczenie poszczególnych terenów zostało przedstawione na mapie w skali 1:10000 „Kierunki zagospodarowania”. Są to **podstawowe kierunki przeznaczenia terenu** tj. sposoby jego zagospodarowania lub użytkowania, którym winny być podporządkowane inne sposoby użytkowania, określone jako dopuszczalne. **Dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenu** ustalono pod warunkiem, że będą wzbogacać lub uzupełniać przeznaczenie podstawowe.

Przeznaczenie terenu ustalone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uznaje się za zgodne ze Studium, jeżeli:

- obejmuje co najmniej jeden z podstawowych kierunków, określonych w Studium,
- ustala przeznaczenie dopuszczalne tylko dla części terenu lub nie obejmuje przeznaczenia dopuszczalnego a przeznaczenie podstawowe jest zgodne z kierunkami podstawowymi określonymi w Studium,
- niezależnie od przyjętych w Studium kierunków ustala dla danego obszaru lub jego części przeznaczenie rolnicze, leśne lub na cele terenu zieleni.

Ustalenia przeznaczenia terenu zaliczane do kierunków dopuszczalnych nie mogą ograniczać istniejącego zagospodarowania zgodnego z podstawowym kierunkiem przeznaczenia obszaru, przyjętym w Studium.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy.

Wskaźniki podane dla przedstawionych poniżej form zabudowy odnoszą się do nowo wydzielanych działek i nowych terenów wskazywanych do zainwestowania.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) – obejmują istniejącą zabudowę w Pankach oraz nowe tereny dla takiej zabudowy w Pankach, Pacanowie, Praszczkach, Janikach, Koskach, Zwierzyńcu Trzecim, Ślusarzach i [Cygance](#).

Jako przeznaczenie dopuszczalne dla funkcji mieszkaniowej ustala się usługi podstawowe, lokalizowane w kubaturze budynku mieszkalnego. Ponadto zaleca się powierzchnię dla działki budowlanej minimum 1000 m², powierzchnię zabudowy do 30 % powierzchni działki, minimalną powierzchnię biologicznie czynną działki – 50 %, wysokość zabudowy do dwóch kondygnacji nadziemnych, dopuszcza się dachy jedno-, dwu- i wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°.

Dla nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, przylegających do linii kolejowej (terenów zamkniętych) należy wprowadzić zieleń izolacyjną (szerokość pasa zieleni izolacyjnej do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego).

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) – występują w Pankach. Zabudowę wielorodzinną tworzą dwukondygnacyjne, podpiwniczone, z poddaszem użytkowym bloki mieszkalne o stromych dachach, krytych blachą. Budynki zlokalizowane są wokół centralnego placu, na którym mieści się plac zabaw, tereny zieleni i miejsca parkingowe. Zaleca się zachowanie tej zabudowy w formie niezmienionej, jako charakterystycznej dla osiedli robotniczych, związanych z kopalnictwem rud żelaza.

Ponadto dwukondygnacyjny, podpiwniczony budynek wielorodzinny zlokalizowany jest przy budynku szkoły podstawowej i gimnazjum w Pankach. Dla tego budynku opuszcza się zmianę konstrukcji dachu i rozbudowę, w celu uzyskania mieszkalnego poddasza.

Tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej (MM) – występują w większości miejscowości gminy. Obejmują istniejącą i projektowaną zabudowę w formie zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy rekreacji indywidualnej, która może powstawać w wyniku przekształcania zabudowy zagrodowej lub jako nowe realizacje. Ustala się działki budowlane na głębokość do 100 m od linii rozgraniczającej drogi, za wyjątkiem terenów przylegających do terenu lasu, dla których ustala się głębokość do granicy lasu i terenów przylegających do dolin rzecznych, dla których ustala się głębokość do wyznaczonej w Studium granicy doliny rzecznej. W miejscowości Panki, po północnej stronie ulicy Częstochowskiej ustala się tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej na głębokość 150 m.

Dla nowotworzonych działek zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy rekreacji indywidualnej zaleca się powierzchnię działki minimum 1000 m², powierzchnię zabudowy do 30 %, powierzchnię biologicznie czynną – minimum 50 %.

Dla nowej zabudowy zagrodowej zaleca się powierzchnię działki minimum 2000 m², powierzchnię biologicznie czynną – minimum 40 %, lokalizację budynków inwentarskich i gospodarczych poza frontową częścią działki.

Wysokość budynków mieszkalnych do dwóch kondygnacji nadziemnych, dopuszcza się dachy jedno-, dwu- i wielospadowe o nachyleniu połaci do 45°. Gabaryty budynków gospodarczych i inwentarskich w zabudowie zagrodowej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dopuszcza się lokalizację usług i funkcji produkcyjnych nie stwarzających uciążliwości dla funkcji podstawowych.

Funkcje usługowe i produkcyjne mogą być realizowane w budynkach mieszkalnych lub w formie zabudowy wolnostojącej.

Dla nowych terenów zabudowy mieszkaniowej mieszanej, przylegających do drogi wojewódzkiej (ul. Tysiąclecia w Pankach) należy wprowadzić zieleń izolacyjną (szerokość pasa zieleni izolacyjnej do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego).

Tereny rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej (UTL) – wskazane w miejscowościach Jaciska i Koski, nie dopuszcza się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług.

Dla zabudowy rekreacji indywidualnej zaleca się powierzchnię działki minimum 800 m², powierzchnię zabudowy do 20 %, powierzchnię biologicznie czynną – minimum 70 %, zaleca się wysokość zabudowy do dwóch kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, dopuszcza się dachy jedno-, dwu- i wielospadowe o nachyleniu połaci do 45°.

Tereny zabudowy produkcyjnej (P) i produkcyjno-usługowej (P,U) – obejmują zabudowę produkcyjną, usługową, magazynową oznaczoną na mapie „Kierunki zagospodarowania” w miejscowościach Panki, Praszczyki, Kawki, Konieczki, Jaciska, Cyganka, Pacanów, Kotary, Zwierzyniec Trzeci.

Wielkość działek i parametry zabudowy dla funkcji produkcyjnych i usługowych, zależnie od wymagań technologicznych i rodzaju wprowadzanej produkcji i usług oraz zgodnie z przepisami odrębnymi. W ramach działek z zabudową produkcyjną i usługową należy przewidzieć odpowiednią ilość miejsc postojowych oraz pasy zieleni izolacyjnej. Przy granicach ze strefą mieszkaniową wprowadza się wymóg stosowania pasa zieleni izolacyjnej. Szerokość pasa, formy nasadzeń i rodzaj roślinności należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zależnie od przewidywanych uciążliwości wprowadzanej funkcji. Zaleca się powierzchnię biologicznie czynną – minimum 20 %.

Tereny eksploatacji surowców mineralnych (PE) - to istniejące i projektowane do eksploatacji tereny na bazie udokumentowanych złóż surowców ilastych w Pacanowie, Zwierzyncu Trzecim, Kotarach, Kostrzynie, Aleksandrowie oraz złoża kruszywa (piaski schudzające) w Pacanowie.

Prowadzenie eksploatacji, a po jej zakończeniu, rekultywacja terenu w kierunku wodnym, leśnym lub rolnym oraz zgodnie z warunkami określonymi w koncesjach. Jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się funkcje produkcyjne i usługowe, związane z wykorzystaniem eksploatowanego surowca. Parametry zabudowy dla funkcji produkcyjnych i usługowych, zależnie od wymagań technologicznych i rodzaju wprowadzanej produkcji i usług oraz zgodnie z przepisami odrębnymi. W ramach działek z zabudową produkcyjną i usługową należy przewidzieć odpowiednią ilość miejsc postojowych oraz pasy zieleni izolacyjnej. Przy granicach ze strefą mieszkaniową wprowadza się wymóg stosowania pasa zieleni izolacyjnej. Szerokość pasa, formy nasadzeń i rodzaj roślinności należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zależnie od przewidywanych uciążliwości wprowadzanej funkcji.

Tereny różnorodnej działalności gospodarczej (UHG) – to istniejące i projektowane tereny różnorodnej działalności o charakterze usługowym w Praszczkach i Cygance. Zaleca się powierzchnię zabudowy do 50 %.

W ramach wyznaczonych terenów winna być zabezpieczona odpowiednia ilość miejsc postojowych dla obsługi funkcji usługowej oraz uwzględniona zieleń towarzysząca. Zaleca się powierzchnię biologicznie czynną – minimum 20 %. Gabaryty nowoprojektowanych obiektów usługowych zależnie od specyfiki usług, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz w nawiązaniu do wysokości budynków sąsiednich.

Tereny elektroenergetyki - lokalizowania urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100 kW - farma fotowoltaiczna (Ef) – teren projektowany w Janikach przy torach kolejowych na gruntach rolnych klasy RIVb. Teren przeznaczony pod lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię elektryczną w procesie przetwarzania energii promieniowania słonecznego - ogniw fotowoltaicznych wraz z konstrukcjami wsporczymi, lokalizowanie stacji transformatorowych oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, lokalizacja dróg wewnętrznych i parkingów. W granicach terenu zawiera się strefa ochronnymi urządzeń. Maksymalna wysokość paneli na terenie 6m. Na terenie należy zachować minimalną powierzchnię biologicznie czynną 40 %.

Tereny rozwoju usług turystyczno-wypoczynkowych i rekreacyjnych (UT) – tereny w Pankach, w rejonie zbiornika wodnego, jeden przy ul. Tysiąclecia, drugi przy ul. 1 Maja, przeznaczone pod lokalizację zabudowy usługowej związanej z obsługą funkcji turystycznych, rekreacyjnych i wypoczynkowych (m.in. noclegi, gastronomia, handel, obiekty sportowe, kąpielisko, place zabaw), nie dopuszcza się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Maksymalna wysokość obiektów usługowych do trzech kondygnacji nadziemnych (w rejonie ul. Tysiąclecia) i do dwóch kondygnacji nadziemnych (w rejonie ul. 1 Maja), pozostałe parametry zabudowy usługowej zgodnie z przepisami odrębnymi. Na terenach tych należy zapewnić odpowiednią ilość miejsc postojowych i powierzchnię terenów zielonych na poziomie minimum 30 % powierzchni działki. Wielkość i forma obiektów kubaturowych winna uwzględniać naturalne ukształtowanie terenu i walory lokalnego krajobrazu.

Pozostałe tereny zabudowy usługowej – na wydzielonych działkach w poszczególnych miejscowościach, obejmują istniejące i projektowane obiekty usługowe oraz przewidziane do adaptacji na inny rodzaj usług oznaczone na mapie „Kierunki zagospodarowania” następująco:

UO – usługi oświaty,

US – usługi sportu,

UZ – usługi zdrowia,

Ukr – obiekty kultu religijnego,

U – usługi bezpieczeństwa (straż pożarna),

UI – usługi inne,

AUC – koncentracja usług.

W ramach wyznaczonych terenów winna być zabezpieczona odpowiednia ilość miejsc postojowych dla obsługi funkcji usługowej oraz uwzględniona zieleń towarzysząca. Gabaryty nowoprojektowanych obiektów usługowych

zależnie od specyfiki usług, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz w nawiązaniu do wysokości budynków sąsiednich.

Tereny ofertowe - możliwość zabudowy produkcyjnej, usługowej i mieszkaniowej (P,U,M) – w miejscowości Cyganka.

Wielkość działek i parametry zabudowy dla funkcji produkcyjnych i usługowych winny być kształtowane zależnie od wymagań technologicznych i rodzaju wprowadzanej produkcji i usług oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.

W ramach działek z zabudową produkcyjną i usługową należy przewidzieć pasy zieleni izolacyjnej oraz odpowiednią dla wprowadzanych funkcji ilość miejsc postojowych. Przy granicach ze strefą mieszkaniową wprowadza się wymóg stosowania pasa zieleni izolacyjnej. Szerokość pasa, formy nasadzeń i rodzaj roślinności należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zależnie od przewidywanych uciążliwości wprowadzanej funkcji. Zaleca się powierzchnię biologicznie czynną – minimum 20 %.

Wskaźniki dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej jak dla terenów MN.

Tereny ofertowe - możliwość zabudowy produkcyjnej i usługowej (P,U) – w miejscowości Ślusarze.

Wielkość działek i parametry zabudowy dla funkcji produkcyjnych i usługowych winny być kształtowane zależnie od wymagań technologicznych i rodzaju wprowadzanej produkcji i usług oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.

W ramach działek z zabudową produkcyjną i usługową należy przewidzieć pasy zieleni izolacyjnej oraz odpowiednią dla wprowadzanych funkcji ilość miejsc postojowych. Przy granicach ze strefą mieszkaniową wprowadza się wymóg stosowania pasa zieleni izolacyjnej. Szerokość pasa, formy nasadzeń i rodzaj roślinności należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zależnie od przewidywanych uciążliwości wprowadzanej funkcji. Zaleca się powierzchnię biologicznie czynną – minimum 20 %.

Tereny ofertowe – możliwość zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zabudowy usługowej (MN, MW, U) – w miejscowości Panki.

Wielkość działek oraz parametry zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, jak dla terenów MN. Parametry zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej nie mogą być wyższe od określonych dla istniejących terenów MW. Parametry dla obiektów usługowych, jak dla określonych wcześniej różnych terenów usługowych, z uwzględnieniem rodzaju usług i ich usytuowania w stosunku do funkcji otaczających.

Teren lokalizacji zespołu garaży (TS) dla obsługi mieszkańców osiedla zabudowy wielorodzinnej w Pankach.

Tereny ogrodów działkowych (ZD) zlokalizowane w sąsiedztwie osiedla zabudowy wielorodzinnej w Pankach, dla których ustala się dotychczasowy sposób zagospodarowania.

Tereny cmentarzy (ZC) – obejmują czynne cmentarze w Pankach i Janikach oraz projektowaną rozbudowę cmentarza w Pankach, po zachodniej stronie obiektu istniejącego.

Dla wszystkich w/w cmentarzy wyznacza się strefę ochronną szerokości 50 m.

Tereny zieleni izolacyjnej (ZI) - zlokalizowane jako bufor pomiędzy projektowanymi terenami produkcyjnymi – usługowymi a terenami zabudowy mieszkaniowej w Pankach i Konieczkach.

Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM).

Gmina posiada korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa. Znaczne powierzchnie gruntów są zmeliorowane.

Najlepsze kompleksy glebowo – rolnicze oraz gleby o wysokich klasach bonitacyjnych na obszarze gminy występują w Aleksandrowie, Pankach, Janikach, Kostrzynie, Cygance, Konieczkach, Zwierzyńcu Trzecim, Kawkach, Praszczkach i Żerdzinie. Miejscowości te predystynowane są do rozwoju specjalistycznych gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych.

Tereny gospodarki rybackiej (RRO).

Istniejące stawy hodowlane oraz istniejące cieki powierzchniowe i tereny do nich przylegające, jak również wyrobiska po eksploatacji surowców ilastych, rekultywowane w kierunku wodnym, winny być wykorzystane do utrzymania i rozwoju gospodarstw rybackich poprzez budowę stawów hodowlanych i realizację zabudowy dla obsługi tych gospodarstw – w szczególności w miejscowościach: Żerdzina, Koski II, Panki, Cyganka, Praszczki i Kawkach.

Tereny wyłączone z zabudowy – to tereny wzdłuż cieków powierzchniowych, tj. wyznaczone w Studium tereny dolin rzecznych oraz tereny leśne a także tereny wyznaczonej w Studium zieleni parkowej w Pankach.

Na terenach tych dopuszcza się jedynie lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji oraz obiektów związanych z ochroną przeciwpowodziową i gospodarką leśną. Na terenach zieleni parkowej dopuszcza się ponadto lokalizację obiektów małej architektury, urządzeń sportowych, wyposażenia placów zabaw itp.

Tereny wyłączone z zabudowy obejmują również strefy wokół rozbudowywanego i istniejących czynnych cmentarzy oraz tereny w sąsiedztwie napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV, których zasięg winien być ustalany indywidualnie (zależnie od rodzaju i lokalizacji planowanej inwestycji) zgodnie z normą PN – E – 05100 - 1.

Ponadto lokalizacja obiektów budowlanych winna być ograniczona, w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz na terenach rolnych a także na terenach zmeliorowanych.

Na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej i terenach rolnych dopuszcza się zabudowę dla rolników posiadających gospodarstwo rolne o powierzchni przekraczającej średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie oraz pod warunkiem, że zabudowa będzie służyła obsłudze tego gospodarstwa. Dopuszcza się również lokalizację sieci, urządzeń, zabudowy i innych elementów infrastruktury technicznej, pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi.

Na terenach zmeliorowanych lokalizacja zabudowy i innych inwestycji winna być uzgodniona indywidualnie ze Śląskim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Katowicach, Oddział w Częstochowie. Ustala się obowiązek zachowania swobodnego przepływu wody w istniejących rowach i ciekach powierzchniowych.

Powyższe kierunki oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania należy uwzględnić w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Określa się zasady ochrony dla poszczególnych ekosystemów:

- dla **ekosystemów leśnych**:
 - utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych,
 - sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych,
 - tworzenie i odtwarzanie stref ekotonowych, celem zwiększenia bioróżnorodności,
 - utrzymywanie i tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków,
 - zalesianie i zadrzewianie gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej i nie przeznaczonych na inne cele, z wyłączeniem terenów, na których występują nieleśne siedliska przyrodnicze, podlegające ochronie,
 - zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, torfowisk, wrzosowisk, muraw kserotermicznych i piaszkowych oraz polan o wysokiej bioróżnorodności,
 - wzbogacanie lasów gatunkami liściastymi,
 - wprowadzanie podrostu i podszytu (piętrowość roślinności),
 - dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych,
- dla **ekosystemów nieleśnych**:
 - przeciwdziałanie zarastaniu łąk i pastwisk cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych, poprzez prowadzenie zabiegów agrotechnicznych z uwzględnieniem wymogów zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je gatunków fauny, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstość i techniki koszenia),
 - zachowanie śródpolnych torfowisk, obszarów wodno-błotnych, oczek wodnych wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz obszarów źródliskowych cieków,
 - kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez zachowanie mozaiki pól uprawnych, miedz oraz ochronę istniejących i formowanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- dla **ekosystemów wodnych**:
 - zachowania zbiorników wód powierzchniowych wraz z ich naturalną obudową biologiczną,
 - utrzymanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych oraz wokół zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i oczek wodnych, w postaci pasów szuwarów, zakrzewień i zadrzewień jako naturalnej obudowy biologicznej, celem zwiększenia bioróżnorodności oraz ograniczenia spływu substancji biogennych,

- prowadzenie prac regulacyjnych cieków wodnych w zakresie niezbędnym dla ochrony przeciwpowodziowej i w oparciu o zasady dobrej praktyki utrzymania rzek,
- zwiększenie retencji wodnej poprzez realizację stawów hodowlanych i zbiorników retencyjnych,
- zakaz lokalizacji obiektów budowlanych w dolinach rzecznych, z wyjątkiem obiektów urządzeń wodnych, infrastruktury technicznej oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Krajowy korytarz ekologiczny w ramach sieci ECONET POLSKA – obejmuje obszar w południowej części gminy. Zasady ochrony dla poszczególnych ekosystemów określono powyżej.

Pomniki przyrody – istniejące pomniki przyrody to grupa trzech grabów i lipa na terenie lasów Nadleśnictwa Herby, w obrębie Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”.

W sąsiedztwie istniejących pomników przyrody zakazuje się:

- lokalizacji obiektów mogących stanowić zagrożenie dla ich zachowania
- wykonywania powierzchni nieprzepuszczalnych dla wody i robót ziemnych mogących naruszać ich system korzeniowy,
- prowadzenia działań powodujących zmiany warunków gruntowo-wodnych.

Rezerwat „Modrzewiowa Góra” – na terenie lasów ochronnych Nadleśnictwa Kłobuck, utworzony dla zachowania i ochrony ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem modrzewia polskiego.

Fragment **Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”** – na terenie lasów ochronnych Nadleśnictwa Herby, utworzony dla ochrony bogatych fitocenoz leśnych, takich jak, bór bagienny, łągi, olsy, świetliste dąbrowy, kwaśne buczyny, grądy niskie, stanowiących ostoje płazów i gadów o randze międzynarodowej oraz ssaków o randze regionalnej.

Pozostałe **lasów ochronne** – zasady ochrony dla ekosystemów leśnych zapisano powyżej.

Ponadto dla lasów ochronnych ustala się prowadzenie proekologicznej gospodarki wielofunkcyjnej, której priorytetem jest zachowanie bioróżnorodności i naturalności biocenoz, przy równoczesnym udostępnieniu lasów społeczeństwu i osiągnięciu dodatniego wyniku ekonomicznego oraz zgodnie z planami urządzenia lasu.

Złóża surowców mineralnych – występujące na obszarze gminy złoża to głównie złoża surowców ilastych i kruszywa naturalnego (piasków schudzających).

Eksploatacja, a po jej zakończeniu, rekultywacja wyrobisk winny być prowadzona zgodnie z zakresem określonym w koncesjach na wydobycie.

Główny zbiornik wód podziemnych GZWP 325 Częstochowa W – obejmuje prawie cały obszar gminy Panki z wyjątkiem południowo-zachodnich krańców. Podstawowy kierunek ochrony dla wód podziemnych w ramach tego zbiornika to ograniczenie niekontrolowanego odprowadzania ścieków do

gruntu i wód powierzchniowych, poprzez kontynuowanie w gminie inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej oraz działań porządkujących gospodarkę odpadami.

Cieki i zbiorniki wodne oraz doliny rzeczne – zasady ochrony dla ekosystemów wodnych określono w ustaleniach na początku niniejszego punktu. Ponadto ustala się:

- zachowanie naturalnego biegu rzek, których funkcje przyrodnicze nie uległy dotąd degradacji,
- odbudowę i utrzymanie drożności szczególnie małych cieków powierzchniowych i rowów melioracyjnych,
- zakaz wprowadzania zabudowy w dolinach rzecznych (jako naturalnych korytarzach ekologicznych), za wyjątkiem obiektów urządzeń wodnych, infrastruktury technicznej oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej i ochrony przeciwpowodziowej,
- obowiązek indywidualnego uzgadniania lokalizacji inwestycji w sąsiedztwie istniejących rowów i cieków powierzchniowych ze Śląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, Oddział w Częstochowie,
- utrzymanie istniejącego zbiornika retencyjnego w Pankach,
- zwiększenie retencyjności wód powierzchniowych, poprzez realizację stawów i zbiorników retencyjnych w dolinach rzecznych, w tym realizację zbiorników retencyjnych w Pacanowie i Kawkach, zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego.

Krajobraz kulturowy – jest to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze, przechowując świadectwa działalności dawnych mieszkańców, staje się znakiem tożsamości danego obszaru. Zachowanie tego krajobrazu poprzez rozsądne planowanie przestrzenne stworzy podstawę do harmonijnego rozwoju społecznego i gospodarczego w obszarze gminy.

Szczegółowe ustalenia dotyczące zachowania tego krajobrazu przedstawiono w punktach:

- II.2. – Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy,
- niniejszym punkcie II.3. – Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk, odnośnie środowiska, jego zasobów oraz przyrody,
- II.4. – Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, na terenie gminy wyznaczono trzy obszary krajobrazu kulturowego do szczególnej ochrony,
- II.10. – Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Na terenie gminy Panki nie występują **uzdrowiska**.

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków opisano w punkcie I.5.

Istniejące **stanowiska archeologiczne**, przedstawiono w Studium na podstawie badań w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) – stan na koniec 2009 roku, w niektórych rejonach ich występowania wyznaczono **strefy OW ochrony archeologicznej**.

W terenach występowania stanowisk archeologicznych oraz w strefach ochrony archeologicznej ustala się:

- ochrona stanowisk archeologicznych, ujętych w ewidencji służby ochrony zabytków,
- przed przystąpieniem do prac związanych z naruszeniem powierzchni ziemi (takich jak: fundamentowanie obiektów budowlanych, powierzchniowa eksploatacja surowców mineralnych, budowa zbiorników wodnych, podziemnych obiektów infrastruktury technicznej itp.) obowiązek uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Podstawową zasadą ochrony dla **obiektów i obszarów nie wpisanych do rejestru zabytków** jest ustanowienie tej ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Dla **obiektów zabytkowych**, występujących na terenie gminy Panki i nie wpisanych do rejestru zabytków, ustala się następujące zasady ochrony, które należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- przed przystąpieniem do prac przy zabytkach należy uzyskać opinię Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- przebudowa obiektu z zachowaniem głównych gabarytów budynku i formy elewacji frontowej, szczególnie w zakresie rozmieszczenia i kształtu stolarki okiennej i drzwiowej,
- rozbiórka obiektów w złym stanie technicznym po sporządzeniu ich inwentaryzacji z uwzględnieniem zaleceń Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- nakaz uporządkowania terenu wokół zabytku (pielęgnacja zieleni, wprowadzenie ogrodzeń),
- zachowanie i bieżąca konserwacja kościoła w Pankach wraz z przyległym terenem oraz kapliczki w Janikach i terenów w jej bezpośrednim sąsiedztwie, jako cennych elementów krajobrazu kulturowego gminy,
- wykorzystanie zabytkowych chałup w Aleksandrowie i Konieczkach oraz domu mieszkalnego w Zwierzyńcu Trzecim jako uzupełnienia dla funkcji agroturystycznych lub innych usług.

Na obszarze gminy wyznacza się **obszary krajobrazu kulturowego** do szczególnej ochrony:

- obszar krajobrazu kulturowego w Pankach po zachodniej stronie drogi z Panek do Jacisk – teren po byłej kopalni rudy żelaza „Krystyna I”, działającej w latach 1959 – 1962. Ustala się zachowanie terenu w obecnym użytkowaniu leśnym, bez zmiany ukształtowania terenu,

zachowanie i ochronę warpii i pagórków pozostałych po eksploatacji rudy żelaza.

- obszar krajobrazu kulturowego w Pankach po wschodniej stronie drogi z Panek do Jacisk – fragment terenów po byłych kopalniach rudy żelaza: „Krystyna” (stara), działającej w latach 1934 – 1943, w części południowej obszaru i „Krystyna II”, działającej w latach 1962 – 1969, w części północnej obszaru. Ustala się zachowanie i ochronę istniejącego ukształtowania terenu, w tym hałd i warpii, pozostałych po eksploatacji rudy żelaza. Dopuszcza się wprowadzenie funkcji produkcyjnych i usługowych pod warunkiem j.w. oraz po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- obszar krajobrazu kulturowego w Cygance – teren w dolinie rzeki Pankówki, obejmujący m.in. stawy hodowlane, fragment lasu, budowlę piętrzącą na rzece Pankówce z ruinami dawnego młyna. Ustala się zachowanie i ochronę istniejącego zagospodarowania i ukształtowania terenu. Dopuszcza się rozbudowę istniejących obiektów i budowę nowych w ramach istniejących działek budowlanych. Gabaryty i forma architektoniczna nowej zabudowy w nawiązaniu do zabudowy istniejącej oraz z uwzględnieniem naturalnego ukształtowania terenu i elementów krajobrazu przyrodniczego.

Na obszarze gminy brak jest miejsc pamięci narodowej oraz obiektów, które można by zaliczyć do dóbr kultury współczesnej.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Ustala się następujące **kierunki rozwoju systemów komunikacji:**

- obsługa komunikacyjna obszaru gminy na bazie istniejącego **układu drogowego (droga wojewódzka – klasy G, drogi powiatowe – klasy Z i drogi gminne – klasy L i D)** wymienione w punkcie I.14.,
- przebudowa i rozbudowa istniejących dróg do parametrów określonych w przepisach odrębnych, w tym wyposażenie dróg w chodniki, na przebiegu przez tereny zabudowane, zalecane jest wprowadzanie w pasach drogowych zieleni izolacyjnej,
- nakaz wprowadzenia pasów **zieleni izolacyjnej** po obu stronach drogi wojewódzkiej od wyjazdu z miejscowości Panki w kierunku Przystajni,
- realizacja nowych dróg, niezbędnych dla obsługi wyznaczonych w Studium terenów do zainwestowania,
- utrzymanie istniejących i budowa nowych **parkingów**, w lokalizacjach wskazanych w Studium; wskazane wyposażenie ich w urządzenia sanitarne,
- utrzymanie, rozbudowa i przebudowa istniejących **stacji paliw** w Pankach w granicach zajmowanego obecnie terenu,
- dopuszcza się lokalizacje **stacji paliw** na wyznaczonych w Studium terenach produkcyjno – usługowych pod warunkiem nie stwarzania uciążliwości dla terenów sąsiednich,
- wyznacza się przebiegi dla **tras rowerowych** zgodnie z oznaczeniami na mapie „Kierunki zagospodarowania”, w terenach zabudowanych wskazana budowa **ścieżek rowerowych**,

- utrzymuje się rezerwę terenu dla przebiegu ewentualnej obwodnicy miejscowości Przystajń w ciągu drogi wojewódzkiej,
- utrzymuje się przebieg przez teren gminy **linii kolejowej** relacji Herby Nowe – Kępno – Oleśnica ze stacją w Pankach w granicach terenu kolejowego (teren zamknięty).

Ustala się następujące **kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej:**

- **zaopatrzenie w wodę** odbiorców we wszystkich miejscowościach gminy z istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej,
- zasilanie sieci wodociągowej z ujęć wód wglębnych,
- likwidacja ujęcia wody w Pankach,
- **odprowadzenie ścieków sanitarnych** systemem istniejących i projektowanych kanałów do istniejących oczyszczalni ścieków w Krzepicach – z miejscowości Aleksandrów, Janiki, Zwierzyniec III, Ślusarze, Kostrzyna i Kotary, do istniejącej oczyszczalni ścieków Maskpolu w Złochowicach (gmina Opatów) – z miejscowości Konieczki i do istniejącej oczyszczalni w Pankach – z pozostałych miejscowości gminy; miejscowości wyposażone w kanalizację sanitarną i przewidziane do skanalizowania przedstawiono na mapie „Kierunki zagospodarowania”,
- do czasu realizacji lokalnej kanalizacji sanitarnej, nakazuje się stosowanie szczelnych, wybieralnych zbiorników do gromadzenia ścieków sanitarnych z obowiązkiem wywozu ścieków do oczyszczalni j.w.,
- rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Pankach,
- dla zabudowy rozproszonej – realizacja szczelnych wybieralnych zbiorników do gromadzenia ścieków sanitarnych z obowiązkiem wywozu ścieków do istniejących oczyszczalni,
- **wywóz odpadów stałych** na składowiska poza obszarem gminy,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów,
- objęcie wszystkich „wytwórców odpadów” zorganizowanym wywozem odpadów prowadzonym przez specjalistyczne jednostki,
- stosowanie ekologicznych **źródeł ciepła** do ogrzewania wszelkich obiektów,
- zaleca się wykorzystanie **energii odnawialnej** m.in. wiatrowej, wodnej, słonecznej, geotermalnej, energii biogazu z biogazowni rolniczych oraz dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń z jej zastosowaniem na całym obszarze gminy, pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi,
- **wyznacza się obszar (w Janikach) lokalizowania urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100 kW - farma fotowoltaiczne wraz ze strefą ochronną urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100 kW.**
- utrzymanie istniejącej **stacji energetycznej i linii 110 kV**,
- budowa **sieci elektroenergetycznych** i stacji transformatorowych 15/04 kV w zależności od zapotrzebowania mocy i miejsca lokalizacji nowego zainwestowania,
- utrzymanie rezerwy terenu dla ewentualnej lokalizacji stacji redukcyjno – pomiarowej gazu w Aleksandrowie oraz przebiegu projektowanej sieci gazowej wysokiego ciśnienia,

- w zakresie **łączności publicznej** ustala się dalszą rozbudowę **systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych** zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie; postuluje się budowę infrastruktury światłowodowej w celu objęcia całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemem sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem w lokalizacji przepisów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych; rozwój w/w systemów w zależności od występujących potrzeb w gminie i regionie,
- **dopuszcza się lokalizację sieci, urządzeń, zabudowy i innych elementów infrastruktury technicznej na całym obszarze gminy, pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi.**

Powyższe kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej należy uwzględniać w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Inwestycja celu publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym to działanie o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym) stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, ujęte w Studium:

- przebudowa i rozbudowa istniejących dróg gminnych do parametrów wymaganych przepisami odrębnymi, budowa chodników,
- realizacja ścieżek rowerowych na odcinkach tras rowerowych przebiegających przez tereny zabudowane,
- budowa linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowych dla obsługi wyznaczonych w Studium terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie - zależnie od występujących potrzeb,
- rozbudowa sieci wodociągowej na terenach wyznaczonych w Studium pod nowe zainwestowanie,
- budowa odcinków sieci wodociągowej w Pankach – wymiana rur azbestowych,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach wskazanych na mapie „Kierunki zagospodarowania”,
- rozbudowa oczyszczalni ścieków w Pankach,
- budowa zbiorników retencyjnych w Pacanowie i Kawkach, zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego,
- budowa kąpieliska i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w Pankach,
- budowa gimnazjum i sali gimnastycznej w Pankach,
- rozbudowa cmentarza w Pankach.

7. **Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.**

Na obszarze gminy Panki nie przewiduje się rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

8. **Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające scaleń i podziałów nieruchomości.**

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

9. **Obszary, na których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.**

Nie wyznacza się obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Plany te będą sporządzane w miarę występujących potrzeb w wyniku zgłaszanych wniosków.

10. **Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.**

Rolnicza przestrzeń produkcyjna – wyznaczona w Studium to część terenów gminy, obejmująca **tereny rolne o glebach chronionych III – IV klasy bonitacyjnej**, dla których ustala się:

- preferencje dla intensywnej produkcji rolnej,
- zachowanie tradycyjnej gospodarki łąkowej w dolinach rzek,
- dopuszcza się zabudowę dla obsługi gospodarstw rolnych o powierzchni większej niż średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie oraz obiekty infrastruktury technicznej,
- realizacja zabudowy na terenach zmeliorowanych (zdrenowanych) oraz w sąsiedztwie istniejących rowów i cieków powierzchniowych wymaga indywidualnego uzgodnienia ze Śląskim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Katowicach, Oddział w Częstochowie.

Dla wszystkich **terenów rolnych** ustala się:

- utrzymanie i wzbogacanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- prowadzenie różnorodnej produkcji rolniczej,
- wprowadzanie rolnictwa ekologicznego,
- na bazie działalności rolniczej rozwój funkcji rekreacyjnych (np. agroturystyka, budownictwo rekreacji indywidualnej, stadniny koni i kluby jeździeckie, aktywny wypoczynek w gospodarstwach rybackich),
- możliwość lokalizacji sieci, urządzeń i obiektów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Dla **terenów stawów hodowlanych i gospodarstw rybackich** ustala się:

- utrzymanie istniejących obiektów,
- rozwój tej formy działalności w oparciu o istniejące ciekły wodne, starorzecza i wyrobiska po eksploatacji surowców mineralnych.

Leśna przestrzeń produkcyjna obejmuje wszystkie **tereny lasów** oraz wskazywane w Studium **tereny do zalesienia**. Dla obszarów tych ustala się następujące zasady:

- prowadzenie gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzenia lasu,
- prowadzenie racjonalnej i proekologicznej gospodarki wielofunkcyjnej, której priorytetem jest zachowanie bioróżnorodności i naturalności biocenoz, przy równoczesnym udostępnianiu lasu społeczeństwu oraz osiągnięciu dodatniego wyniku ekonomicznego,
- naturalne odnowienia i przebudowa drzewostanów poprzez trzebież „przekształceniową”,
- pozyskiwanie drewna poprzez cięcia rębne oparte na aktualnych potrzebach hodowlanych drzewostanów, z uwzględnieniem ich wieku, jakości i położenia w szeregu ostępowym,
- eliminacja rębni zupełnych,
- podwyższenie wieku rębności,
- dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych,
- dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji,
- wprowadzanie zalesień na terenach o niskich klasach bonitacyjnych, tworząc zwarte kompleksy z istniejącymi terenami leśnymi.

Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne planuje się w różnym zakresie terenowym we wszystkich miejscowościach gminy. Grunty rolne będą przeznaczone pod realizację zabudowy mieszkaniowej, zabudowy rekreacji indywidualnej, usługowej, produkcyjnej a także pod realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji, zgodnie z oznaczeniami na mapie „Kierunki zagospodarowania”.

W niewielkim zakresie obszarowym dopuszcza się **przeznaczenie gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne** w miejscowościach: Panki, Cyganka, Pacanów, Żerdzina, Konieczki, Koski i Praszczyki z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową mieszaną oraz produkcyjno – usługową.

11. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

Na terenie gminy nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

12. Obszary lub obiekty, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny.

Na terenie gminy nie występują obszary i obiekty, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

Na terenie gminy nie występują obszary pomników zagłady.

14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Obszary do rekultywacji – obejmują wskazane na mapie „Kierunki zagospodarowania” tereny PE, po zakończeniu eksploatacji surowców mineralnych. Ustala się kierunki rekultywacji w kierunkach: wodnym, leśnym lub rolnym oraz zgodnie z warunkami określonymi w koncesjach.

Obszary wymagające rehabilitacji i przekształceń – na terenie gminy nie występują.

15. Granica terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Terenami zamkniętymi na obszarze gminy jest linia kolejowa relacji Herby Nowe – Kępno – Oleśnica ze stacją w Pankach oraz teren kolejowej stacji energetycznej.

16. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Nie występują na obszarze gminy Panki.

Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków zagospodarowania.

Kierunki zagospodarowania przyjęto w Studium na podstawie uwarunkowań takich jak:

- uwarunkowania ekofizjograficzne:
 - ustalono ochronę najcenniejszych przyrodniczo obszarów,
 - wprowadzono ograniczenia dla zabudowy,
 - wykorzystano wnioski z opracowania ekofizjograficznego, wskazujące tereny przydatne dla różnych rodzajów zagospodarowania,
- istniejące zagospodarowanie terenów:
 - wyznaczono tereny do zagospodarowania jako kontynuację istniejącego zainwestowania,
 - dla terenów sąsiadujących o różnym przeznaczeniu ustalono zasady zagospodarowania ograniczające ich ewentualne niekorzystne oddziaływanie na sąsiadów,
- dziedzictwo kulturowe i zabytki:
 - wprowadzono strefy obserwacji archeologicznej oraz ustalono zasady ochrony stanowisk archeologicznych,
 - ustalono zasady ochrony zabytków oraz uwzględniono ich wykorzystanie dla różnych rodzajów zagospodarowania,
- wnioski zgłoszone do Studium:
 - uwzględniono większość wniosków zgłoszonych do Studium,
 - odrzucono jedynie wnioski pozostające w sprzeczności z występującymi uwarunkowaniami,
- ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego:
 - ustalenia Studium są zgodne z określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego dla gminy Panki.

Uzasadnienie przyjętych rozwiązań.

Za podstawowe zasady przy formułowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki uznano ład przestrzenny (w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) oraz rozwój zrównoważony (w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska).

Obszary przeznaczone pod różne rodzaje zainwestowania oraz obszary do ochrony wyznaczono w oparciu o uwarunkowania zidentyfikowane w części I Studium.

Przyjęte rozwiązania kontynuują politykę przestrzenną gminy ujętą w poprzedniej edycji Studium oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych miejscowości gminy. Wynikają z potrzeb rozwojowych gminy zgłoszonych we wnioskach do Studium.

Zmiana studium wynikała ze zgłoszonych we wnioskach potrzeb rozwoju i stwierdzoną zgodnością zamierzeń inwestycyjnych z uwarunkowaniami rozwoju gminy. Jednocześnie celem zmiany studium zgodnie z regulacjami art. 10 ust. 2a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.) wyznaczenie w studium obszaru, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także jego strefy ochronnej związanej z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Tereny pod projektowaną zabudowę mieszkaniową mieszaną w obrębie Cyganka zostały wyznaczone z uwzględnieniem walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Tereny pod zabudowę ograniczono do jednej linii zabudowy wzdłuż ciągu komunikacyjnego, ustalonego zgodnie z przebiegiem istniejących dróg publicznych i ruchu rolniczego. Zrezygnowano z uwzględnienia terenów wnioskowanych ingerujących w otwartą przestrzeń przyrodnicza pól i lasu.

Tereny pod projektowaną zabudowę mieszkaniową mieszaną w obrębie Konieczki wykorzystują istniejący teren drogi pozwalający na zamknięcie dwóch istniejących ciągów zabudowy z infrastrukturą techniczną.

Tereny projektowanej zabudowy produkcyjnej i usługowej w Konieczkach i Pankach zlokalizowane jest w powiązaniu z istniejącymi na terenie obiektami produkcyjnymi i usługowymi. W miejscach konfliktu z bezpośrednim sąsiedztwem z zabudową mieszkaniową studium ustala pasy zielnie izolacyjnej.

Teren podlegający zmianie w Pankach pod zabudowę mieszkaniową mieszaną stanowi teren istniejącej zabudowy mieszkaniowej, na którym obowiązujące studium przewidywało parking pod obsługę terenów rekreacyjnych. W związku z brakiem podstaw do realizacji takiej funkcji publicznej na terenach prywatnych, tereny sportowe posiadają bezpośrednio do nich przyległe miejsca postojowe wystarczające na codzienne użytkowanie obiektu.

Synteza ustaleń Studium.

W części I Studium zidentyfikowano uwarunkowania przestrzenne, gospodarcze, społeczne, środowiskowe i kulturowe, które zdecydowały o możliwościach i potrzebach rozwoju gminy oraz o sformułowanych w części II Studium, kierunkach zagospodarowania przestrzennego.

Określono rodzaj i formy zabudowy poszczególnych miejscowości, wyposażenie w usługi oraz sieci i urządzenia infrastruktury technicznej. Gmina jest niedostatecznie wyposażona w kanalizację sanitarną, w stosunku do wyposażenia w sieć wodociągową. Stwierdzono również, że obsługa komunikacyjna gminy oparta jest głównie o układ drogowy.

Ogólnie dobry stan jakości środowiska, różnorodność występujących ekosystemów leśnych, łąkowych, polnych oraz zdefiniowane zagrożenia tego środowiska, wynikające z działalności człowieka, pozwoliły na prawidłowe ustalenie kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, szczególnie dotyczących ochrony terenów cennych przyrodniczo, właściwych kierunków rozwoju systemów infrastruktury technicznej oraz wskazanie terenów dla lokalizacji różnych funkcji (mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych, rolnych, leśnych).

Uwarunkowania w zakresie dziedzictwa kulturowego i zabytków objęły stanowiska archeologiczne systemu AZP oraz obiekty i obszary zabytkowe chronione na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W części I Studium przedstawiono również obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych, stan prawny gruntów. Stwierdzono, że na terenie gminy Panki nie występują zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W części II Studium określono kierunki zagospodarowania przestrzennego, poprzez wyznaczenie terenów i zapis zasad ich zainwestowania dla funkcji mieszkaniowych (zabudowa jednorodzinna, wielorodzinna, mieszana, budownictwo rekreacji

indywidualnej), gospodarczych (zabudowa produkcyjna, usługowa, magazynowa, eksploatacja surowców mineralnych, tereny gospodarstw rolnych, hodowlanych, rybackich, tereny rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej), różnorodnych usług, w tym turystyczno – wypoczynkowych i rekreacyjnych.

Ustalono ochronę środowiska przyrodniczego na obszarze gminy, wyznaczając obszary do ochrony i ustalając dla nich zasady ochrony.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków wprowadzono strefy OW ochrony archeologicznej oraz ustalono zasady ochrony i propozycje wykorzystania obiektów zabytkowych.

Przyjęto istniejący układ drogowy jako podstawę obsługi komunikacyjnej gminy, wprowadzono dodatkowe trasy rowerowe oraz wskazano lokalizacje dla parkingów.

W zakresie infrastruktury technicznej Studium ustaliło kierunki rozwoju i zasady funkcjonowania dla gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej i gospodarki odpadami.

Wskazano inwestycje celu publicznego oraz ich rozmieszczenie na obszarze gminy.

Ustalono obszary wymagające rekultywacji.

Wyznaczono w studium obszar, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także jego strefę ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu

Wykaz wykorzystanych materiałów.

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki – Zarząd Gminy Panki, 2002 r.
2. Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Panki – Panki, październik 2009 r.
3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla sołectw w gminie Panki z lat 2005 i 2007 oraz 1995, 2001 i 2003.
4. Gminny program ochrony środowiska dla gminy Panki – 08.01.2004 r.
5. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego – Marszałek Województwa Śląskiego 21.06.2004 r.
6. Opracowanie ekofizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego – Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – 2003 r.
7. Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego (projekt) – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN Zakład Energii Odnawialnej – Kraków, Katowice 2005.
8. Program małej retencji dla województwa śląskiego – Uchwała nr II/43/1/2006 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16.01.2006 r.
9. Andrzej Adamski, Górnictwo rud żelaza w regionie częstochowskim – Częstochowa 1994 r.
10. Informacje Urzędu Gminy Panki oraz wnioski, które wpłynęły w wyniku ogłoszenia o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Aneks – wykaz stanowisk archeologicznych (tylko w wersji papierowej)